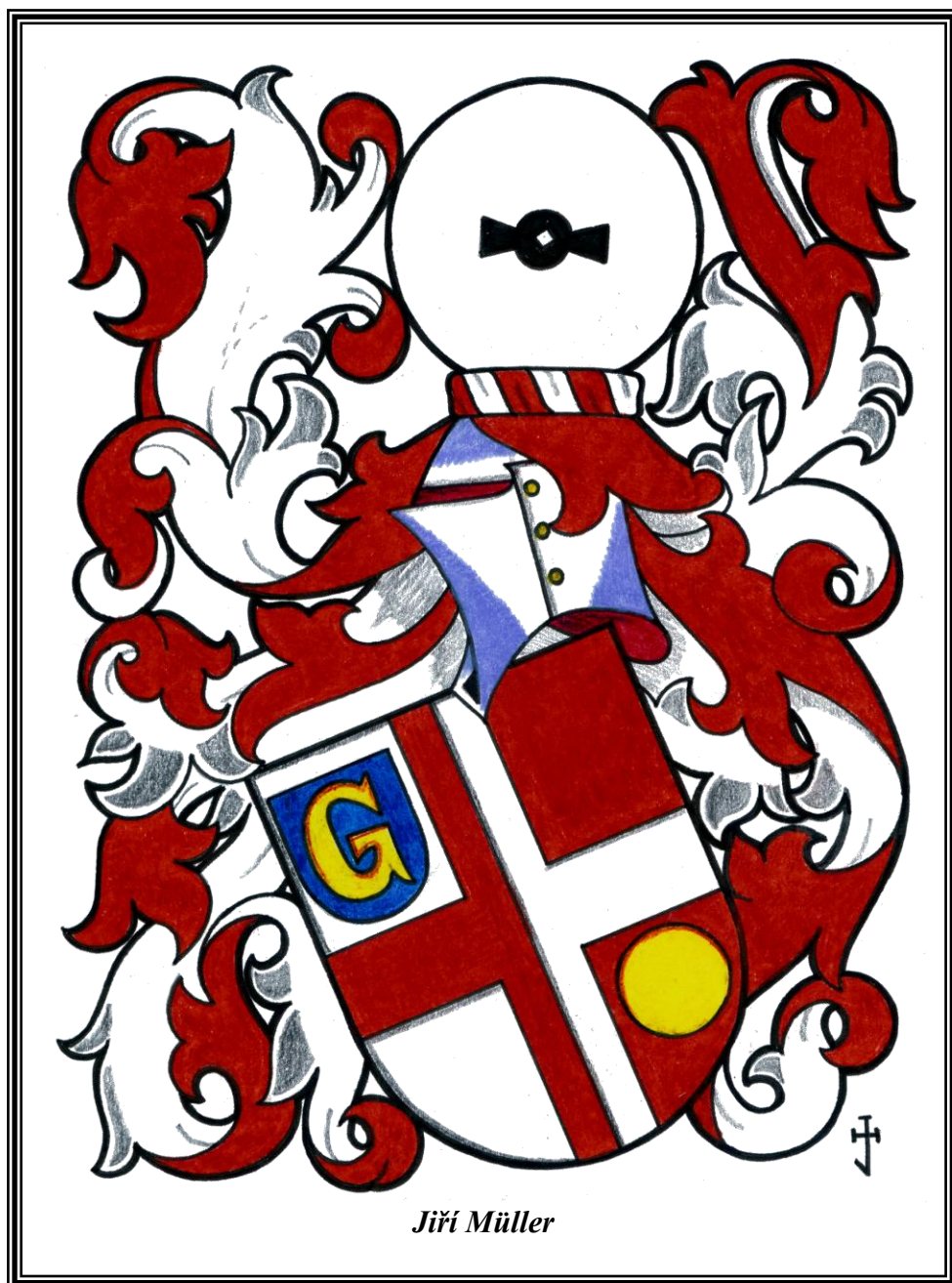

*J*IHOČESKÝ *H*EROLD

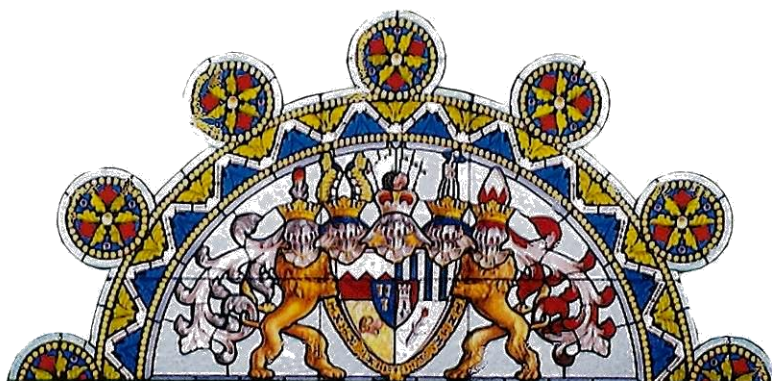

Časopis o historii a pomocných vědách historických

Jiří Müller

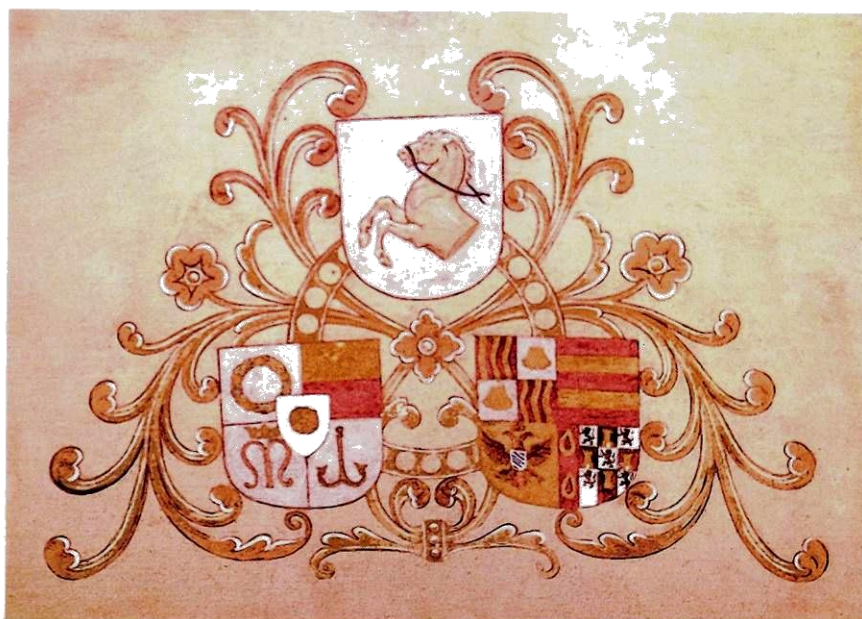
1/2006

páni ze Schwarzenbergu

páni z Landštejna

páni z Malovic, páni z Hradce, pan Baltazar de Marradas

<i>Autor příspěvku</i>	<i>Název článku</i>	<i>strana</i>
Zdeněk Tibitanzl	Erby v kostele sv.Petra a Pavla v Hosíně	2
	Obsah	3
Ing. Milan Daněk	Úvodník	4
Ing. Milan Daněk	Vzpomínka na Jiřího Müllera st.	5
Ivo Tomáš	Není kolečko jako kolečko, některá jsou s ouškem	6
Marcela Kalašová	Po proudu života Zdeňka Kalisty	9
Miroslav Milec	Pečeti města Prachatic	14
Mgr. Václav Vondra	Sto let od párkové aféry v Českých Budějovicích	18
Miloslav Pinc	Dobronice u Bechyně, hrad nad Lužnicí	19
PhDr. K. Maráz, Ph.D.	Ke zvláštěm rožmberské heraldiky	24
Mgr. Alois Sassmann	Vladycký rod Schneiderů z Rottenburgu	25
Miroslav Milec	Bor u Tachova	32
Jan Olejník	Komu náleží miloňovický erb	36
Zdeněk Tibitanzl	Erby v kostele sv.Petra a Pavla v Hosíně	38
Ing. Milan Daněk	Z pokladů našich archivů	41
Ing. Milan Daněk	Zprávy, informace, recenze	43
Ing. Milan Daněk	Galerie šlechtických rodů – polcený štít	46
Ing. Milan Daněk	Znaky majitelů hradu Dobronice u Bechyně	48

Jihočeský Herold č. 1/2006

**Časopis o historii a pomocných vědách historických
vydáván 2x ročně**

**číslo 1/2006 vydáno v Českých Budějovicích dne 10.6.2006
vydavatel : Ing. Milan Daněk, Dlouhá 18, 370 11 České Budějovice
evidenční číslo MK ČR E 14574**

u časopisu není prováděna jazyková korektura

úhrada nákladů na vydání ve výši 30,- Kč

Kontaktní adresa pro příjem příspěvků:

Ing. Milan Daněk, Dlouhá 18, 370 11 České Budějovice

Telefon: 737 438 029 po celý den

e-mail: danek@zoo-ohrada.cz

Znovu se setkáváme po půl roce při čtení Jihočeského Herolda. Dlouho jsem přemýšlel o čem na této stránce tentokrát napsat. Impulzem byla bohužel smutná zpráva o odchodu mého přítele a přispívatele do našeho časopisu, pana Jiřího Müllera z Hradce Králové. Asi před dvěma, či třemi lety se mi pochlubil, že ke svému životnímu jubileu byl poctěn udělením osobního znaku (jeho kresbu vidíte na první straně obálky). Nedávno jsem navázal kontakt p. Šišmišem ze Slovenské genealogicko-heraldické společnosti z Martina a do rukou se mi dostalo několik zajímavých publikací, ve kterých je právě tato problematika probírána. Po jejich přečtení jsem prohledal webové stránky našich společností a klubů, abych získal určitý přehled o stavu této problematiky u nás. Zjištění ale bylo celkem nelichotivé. Zatímco u našich východních sousedů mají tuto problematiku solidně propracovanou, včetně registrace těchto znaků v celostátním „Heraldickém registru Slovenské republiky“, který je dokonce zakotven v právním systému Slovenské republiky, u nás je tato problematika řešena chaoticky, každá společnost si ji upravuje podle svých potřeb a o instituci typu „heraldického registru“ se nám bohužel asi ještě dlouho bude jenom zdát. Bohužel Slováci nás v této věci, stejně jako ve věci registrace obecních, městských znaků a praporů předběhli ne o krok, ale o celou spoustu kroků. Je mi jasné, že tento problém vychází nejenom z postavení a celistvosti této problematiky, kterou u našich východních sousedů zaštiťuje Matice slovenská, ale pravděpodobně i z toho, že tato oblast byla na Slovensku odtržena zákonem od možnosti politizování, což se bohužel v České republice nikdy nepodařilo (viz složení Podvýboru pro heraldiku a vexilologii a problémy při schvalování znaků a praporů krajů, při nichž došlo k ovlivňování tohoto orgánu ze strany některých politických zástupců krajů). Na téma občanské heraldiky a Heraldického registru Slovenské republiky a Heraldického kolégia jsou již připraveny články do příštího čísla Jihočeského Herolda. Nicméně, pokud kdokoliv z Vás má postřeh či názor k tomuto tématu, rádi jeho myšlenky v našem časopise otiskneme.

Ale abych se vrátil k problematice osobních znaků u nás. Základním materiálem pro tuto oblast heraldiky by mohla být označena práce Antonína Markuse a Josefa Pilnáčka s názvem „Znamení a znaky nešlechticů“, kterou kdysi vydala jako separát Rodopisná společnost československá v roce 1933, a která je v současné době zdarma přístupná na webových stránkách Akademie heraldických nauk České Republiky (www.ahn-cr.info) v oddíle „ke stažení“. V tomto spisku je možno najít mnoho odkazů na publikace, které se touto problematikou zabývají. Dále Slovenská genealogicko-heraldická společnost vydala v roce 2002 publikaci „Občianska heraldika“, což je vlastně sborník příspěvků setkání heraldiků v Trenčíně v roce 2000 a také stejná organizace vydala v roce 2003 sborník příspěvků z mezinárodní konference, konané v roce 2001 v Martine k pomocným vědám historickým s názvem „Genealógia, heraldika a príbuzné disciplíny, stav a perspektívy“. V nich je možno si mimo jiné přečíst i články o heraldickém registru Slovenské republiky, Podvýboru pro heraldiku PČR, ale i mnoho jiných zajímavých informací.

Nechtěl bych, aby tento můj úvodník byl brán jako něco, co pouze kritizuje a haní všechno to, co se u nás v posledních letech na poli heraldiky udělalo. Ba právě naopak. Chtěl bych, aby tento článek byl brán jako podnět k tomu, aby se konečně také naši odborníci na tuto problematiku dokázali sejít a sjednotit na pravidlech a postupech, podle kterých by bylo možné začít provádět registraci osobních znaků v České Republice a spolu s nimi i znaků a praporů obcí a měst. Pokud se do této diskuse, k níž Vás tímto vybízím zapojily i autority z našich univerzit, snad by bylo možné dovést ke zdárnému konci i případné zanesení této problematiky do zákonných norem a tedy i vytvoření podobné instituce jakou je Heraldický registr Slovenské republiky.

Přeji Vám příjemné chvíle, strávené při čtení tohoto čísla Jihočeského Herolda, a těším se na Vaše reakce.

Jiří Müller st.

Koncem měsíce listopadu loňského roku mne překvapil dopis, který jsem obdržel z Hradce Králové. Jeho obsahem bylo oznámení, že 19.11.2005 náhle zemřel můj přítel, pan Jiří Müller. V jeho osobě nejenom já, ale všichni příznivci pomocných věd historických ztrácí vzácného člověka.

Českým významem jména Müller je „mlynář“ a Jiří Müller byl skutečně potomkem mlynáře, který působil v místě jeho rodiště již v roce 1621. Jiří Müller se narodil v Třebovicích (okres Ústí nad Orlicí) dne 15.4.1927 a již nedlouho po narození se spolu se svými rodiči přestěhoval do Trenčína, kde jeho otec pracoval jako textilní dělník. Počátkem války se rodina musela stěhovat znovu, tentokrát do východních Čech, do městečka Potštejn. Zde dokončil měšťanskou školu a vyučil se strojním zámečníkem. Tomuto řemeslu byl věrný až do svého odchodu do důchodu. Od roku 1953 žil v Hradci Králové a právě toto město se stalo jeho další láskou.

Zálibou Jiřího Müllera bylo již od útlého mládí sbírání starých mincí, které buď sám našel, nebo které od někoho dostal. Podnět k tomu dal již za protektorátních let jeho učitel ve škole. Tak již záhy vznikl základ jeho numismatické sbírky. Již od mládí sledoval činnost České numismatické společnosti, a když byla založena její pobočka v Hradci Králové stal se v roce 1956 jejím stálým členem. V průběhu let kromě svých badatelských aktivit z oborů numismatiky, heraldiky, genealogie i regionální historie se aktivně zapojoval do činnosti královéhradecké pobočky ČNS (člen výboru, jednatel, aukcionář), připravil mnoho zajímavých přednášek z oboru numismatiky, regionálních dějin, historie církevních a vojenských památek z nichž mnohé vyšly i tiskem.

Výčet všech jeho prací, které byly otištěny v Numismatických listech, Informacích ČNS, Sběratelských zprávách královéhradecké pobočky ČNS, v regionálních denících a časopisech by určitě byl velice dlouhý. Dokonce i čtenáři našeho časopisu se s jeho článkem mohli setkat v době nedávno minulé. Nedlouho před svým odchodem našemu časopisu zprostředkoval další článek, týkající se sbírky knoflíků, který si můžete přečíst v tomto čísle JH. Pro nás asi nejzajímavější prací Jiřího Müllera bude nedokončená práce zabývající se genealogií a vztahy východočeské šlechty a města Hradec Králové, na níž v posledním období intenzivně pracoval. Bohužel ji již nestihl dokončit, nicméně i tak bude určitě mít velkou archivní hodnotu.

Kromě své publikační činnosti se nesmazatelně zapsal i na poli numismatiky – zasloužil se o vydání několika ražeb ke svým životním výročím a novoročních ražeb, jimiž rozdával radost svým přátelům. Kromě toho se také zasloužil o vydání „hradeckého groše“ k 777 výročí města Hradce Králové.

Jiří Müller od roku 1986 užívá svůj osobní znak, jehož návrh provedl Jiří Hanáček z Brna. Ve stříbrno-červeně polceném štítu je heroldský kříž opačných barev. tento kříž symbolizuje křesťanského patrona – sv. Jiří. Kříž je vpravo nahoře doprovázen modrým štítkem s gotickým písmenem G (odkaz na bydliště – Hradec Králové), vlevo dole pak zlatým kotoučem (znázorňuje minci – numismatiku). Klenotem je stříbrný žernov s černou kypřicí – mluvící znamení a odkaz na zaměstnání předků – mlynářů. Vyobrazení tohoto znaku vidíte na první straně obálky.

Pokoj tvé duši a pozdravení od Tvých přátel posíláme za Tebou do numismatického nebe.

Sbírka, o které Vám nyní něco napíši, vznikla v roce 1975, což je letos již celých 30 let. Jejím obsahem jsou kovové knoflíky (méně již plastové a skleněné) s reliéfem, tedy plastickým vzorem používané na uniformách a stejnokrojích. Tématicky se proto dělí na knoflíky vojenské a námořní, železnici a ostatní dopravu, heraldické, podniky a spolky. Ve sbírce jsou ještě dále řazeny nejen podle aversu(lice), ale i podle reversu(rubové strany), kde bývá uveden výrobce- např. WALDES a spol., KAREL ŠULC Praha, PREMO Protivín, A.KASPARIDES Jablonec n/N M.S.S.A.G. (Matias Salcher ve Waisskirchenu-Bílovci), nebo Tobias Walter ve Vídni.

Knoflíky které sbírám, přináší nejenom zábavu, ale i poučení. A nemyslete si – být fundovaným sběratelem knoflíků, nikoliv shromažďovatelem, není vůbec lehké, jak by se snad na první pohled zdálo. Člověk musí mít povšechné zeměpisné, historické a politické znalosti, stejně jako určité vědomosti z oblasti technologie knoflíkářského průmyslu, což mohu potvrdit z vlastní zkušenosti.

Například z kolekce šlechtických knoflíků se můžeme dozvědět, že půlkulovitý knoflík s knížecím znakem rodu Thurn Taxis vyrobený někdy kolem roku 1785 ve Vídni, nosil zřejmě podle silného pozlacení dvořan jeho výsosti knížete. Také obrovité knoflíky, například se znakem Dietrichsteinů, hraběte Auersperga, Herbersteina či knížete Kinského a spousta dalších dosud neurčených, se jistě skvěly na livrejích dvorních služebníků. Ve více než stovce šlechtických znaků figurují vedle české, rakouské i francouzské šlechty, také Němci, Angličané, Italové a Portugalci. Každého příznivce historie určitě zaujme kolekce zapínadel církevních, v čele s masivním erbovním knoflíkem 20. královéhradeckého sídelního biskupa Josefa Doubravy z let 1903 – 1921, či knoflík řádu sv.Mořice, který byl ve spojení s italskou větví sv.Lazara. Bez zajímavosti není jistě ani historie nositele knoflíku granátníka 3.pluku Napoleona I., nebo kolekce knoflíků z prusko-rakouské bitvy u Hradce Králové v roce 1866, či z francouzského tažení na Krym.

Knoflík se znakem biskupa Doubravy

(Brüder Schneider Wien), dole dvouřádkově K.K.HOF / LIEFERENTEN. Tento podnik byl založen okolo roku 1880 Robertem a Theodorem Schneidery. Byly dvorními dodavateli a výroba skončila v roce 1944. Kůň zapřažený do postroje měl na něm také litý mosazný znak biskupa o rozměru 75x70 mm. V rubu má zalito devět drátků, kterými byl na postroji upevněn a ještě, pro lepší přilnutí, byl na rubu potřen asfaltem. Biskup Doubrava zemřel v Hradci Králové a je pochován na hřbitově v místní části Pouchov. Rakev s ním tam vezl též jeho kočí, který měl ale blýskavé knoflíky tentokrát potažené černou látkou. (poznámka Jiří Müller st.)

Tady by bylo vhodné odbočit trochu do hradecké historie v souvislosti s výše zmíněným biskupem Doubravou. Biskupská rezidence v Hradci Králové se stavěla v letech 1709 – 1716. do té doby sídlili biskupové na zámku v Chrasti u Chrudimi, které pro ně zakoupil pražský arcibiskup Arnošt z Harrachu. Do Hradce zajížděli jen podle potřeby a i později tam dojížděli na dovolenou a odpočinek. ThDr. Josef Doubrava používal k cestování v té době, kdy ještě auta byla vzácností, kočár s koňmi. Jeho kočí měl na obleku mosazné knoflíky o průměru 29 mm, které jsou ve dvou variantách, vysoké 7 a 9 mm. Na lici je plasticky ražený znak biskupa, na rubu do hloubky označení výrobce: nad ouškem rakouský císařský orel, po obou stranách ouška trojlist stopkou dolů, v něm písmena BSW

baron

hrabě

vévoda

hrabě

hrabě

rytíř

hrabě

kníže

hrabě

kníže

hrabě

vévoda

Část sbírky knoflíků s heraldickou tematikou

Cenným exemplářem v mé sbírce je pro mě kolekce knoflíků anglických vojenských pluků z předminulého a minulého století. Jsou mezi nimi Oxford Buckingham Infantry, West Kent regiment, China regiment i Royal Horse Artillery z roku 1873. Velmi pěkný je i soubor ruských carských zapínadel, včetně dělostřeleckých, spojařských a námořnických knoflíků. Velká část důstojnických knoflíků, která je pozlacena ani po více jak 100 letech neztrácí lesk. Jednou z nejcennější částí mé sbírky je kolekce knoflíků rakousko-uherských císařsko

královských železnic, která je dle mých informací největší na našem území. Obsahuje celkem 138 různých knoflíků, 35 typů, 30 železničních společností. Bohužel, stále ještě se nepodařilo několik exemplářů (i přes zkratku uvedenou na lici) zařadit. Mezi železnice, které mám již určené patří například Ústecko-teplická dráha z roku 1858, České obchodní dráhy, provozující také trať z Hradce Králové do Ostroměře (19.3.1882), dráhu císařovny Alžběty, dráhu Lvov – Černovice – Jasy a také knoflík nejstarší dráhy kterou mám zastoupenou – Buštěhradské dráhy z roku 1830.

Musím se ještě zmínit o souboru všech známých leteckých dopravních společností, většiny námořních mocností světa, francouzské cizinecké legii, knoflíku kuvajtské armády, kubánské policie, knoflíku se znakem maltézských rytířů, letectva Kanady nebo knoflíků prvního Slovenského štátu a Hlinkovy gardy z období II.světové války. Nelze opomenout také téměř kompletní čísla rakouských pluků a praporů z války 1866 od jedničky do osmdesátky.

Ve své sbírce mám také několik zajímavostí. Jedná se o knoflíky z prusko-rakouské války r.1866 u Hradce Králové, vykopané na bojišti : 6.pluk dragounů R.U.nalezený u obce Střezetice, kde R.U.jízda podnikla poslední marný útok proti Prusům, než se dala na útek. Vlastním šavlí zasažený knoflík dragouna, dále knoflíky(torza) 5.a 25.pluku R.U.polních myslivců z lesa Svību u Chlumu. Pod velením podmaršálka Thun Hohensteina tam II.R.U.armádní sbor vybojoval jediné vítězství Rakušanů za cenu obrovských ztrát.To nebylo nakonec nic platné, ačkoliv v boji padlo více než 10 tisíc lidí. Z této bitvy mám i dva knoflíky R.U.kyrysníků II.divize těžké jízdy genmajr. Coudenhove.

Na úplný konec bych se ještě rád zmínil několika slovy o restaurování knoflíků, uložení sbírky a archivaci, vč.počtu kusů.

Každý knoflík který získám, nejprve očistím v chemické lázni ultrazvukové pračky přípravkem pro čištění ušlechtilých kovů (zlata, stříbra, mědi, mosazi a bronzu), který se jmenuje Prenagol, v případě mechanické cesty pak zubním kartáčkem a pastou. V žádném případě nepoužívám hrubou sílu, kdy může dojít k nenahraditelnému poškození povrchu. Knoflíky které mívaly vysoký lesk, tzn. pozlacené a postříbřené, přeleštím ještě filcovým kotoučkem.

Jednotlivé kolekce sbírky postupně ukládám na plata, která jsem sám navrhnul a vyrobil. Jedná se o naformátované desky ze 4mm materiálu MDF, ve kterých jsou v určitých vzdálenostech vyvrtány otvory pro ouška. Deska je následně potažena sametovou fólií a zarámována dřevěnými lištami. Celá sbírka potom bude uložena ve speciálních zasklených skřínkách.

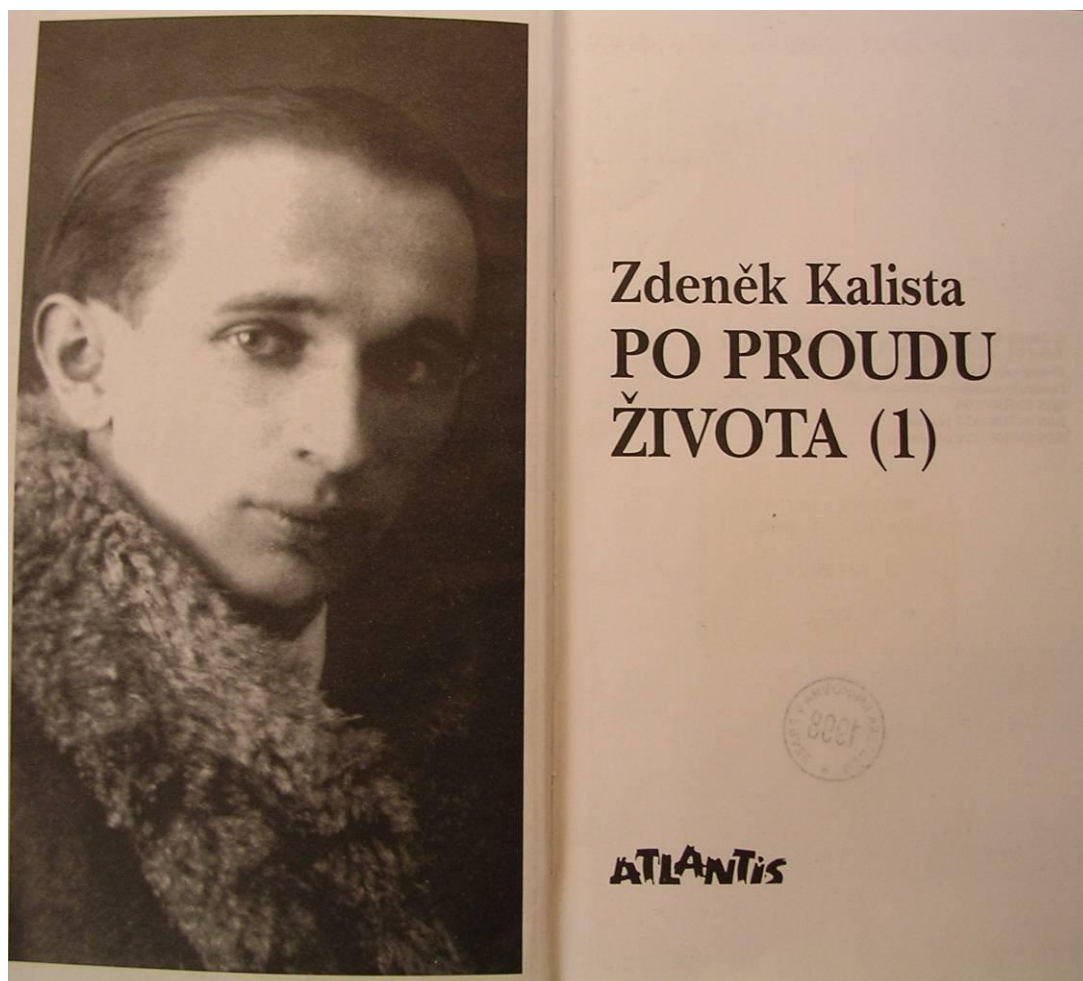
Archivaci provádím na počítači, kde má každý knoflík svoje číslo, je přesně změřen a podrobně popsán. Součástí archivu je také velké množství literatury včetně korespondence s odborníky se kterými konzultuji dobu a zařazení jednotlivých knoflíků.

V současné době vlastním něco málo přes 5.500 knoflíků, kde nejvíce je zastoupena armáda a ozbrojené složky. A je jenom škoda, že opravdových sběratelů v mém oboru je velmi málo a přibývá pouze těch, kteří nesbírají, ale na burzách, či pomocí inzerátů prodávají kus za 100, 200 i více Kč.

Autor článku je členem KSK 2796, jeho sbírka získala Ocenění Pozoruhodná sbírka 2003 a je zapsána v České knize rekordů 2003. Fotografie použité v tomto článku pocházejí ze sbírky autora. Pokud někoho ze čtenářů zaujal tento článek a měl by zájem o bližší informace, autor článku očekává dotazy na adrese: Ivo Tomáš, Nerudova 521, Hradec Králové 2, telefonu +420 605 263 727, e-mailové adrese: info@tomihk.cz . (poznámka vydavatele)

Zdeněk Kalista byl všestranný člověk. Kromě historie se zabýval též překladatelskou a literární činností. Měl pro tyto činnosti dobré předpoklady – jazykové nadání a smysl pro sloh a poezii. V mládí se proto rozhodoval mezi literární a historickou dráhou. Převahu získala historie.

*Kalista patřil do generace historiků, jež se narodili na přelomu 19. a 20. století a kteří tedy naplno zažili politickou, sociální a kulturní bouři první poloviny 20. století. A proto tito historikové hledají nové pohledy a nové přístupy k interpretaci historické skutečnosti, neboť jim dosavadní model historického vědeckého poznávání přestává vyhovovat. Styl Gollovy školy je potlačen a do popředí se dostává snaha propojit historickou vědu s jinými, příbuznými vědními obory, jako jsou sociologie, psychologie a filozofie. Cílem je porozumění historii, jednotlivé události posuzovat nejen lineárně, jak tomu bylo doposud, ale mnohostranně. Vše se vším souvisí. Kalista poprvé tuto koncepci uvedl v život ve své velké historické prvotině – v *Mládí Humprechta Jana Černína z Chudenic*. Kalista se podle svých slov dokonce zřekl podat plnou biografii barokního aristokrata, aby mohl tím zřetelněji postihnout jeho postavení v celkovém vývoji české společnosti a speciálně první vrstvy její – šlechty. Nejde mu tak o individuální historii (...) jako spíš o zjištění podmínek, jež vedly k „zrození barokního kavalíra“ jakožto určitého činitele sociálního (...) i jako představitele kulturního citění své doby a jejích hospodářských záměrů a zásad.*

V těchto slovech je předznamenán celý koncept Kalistova pojetí historické vědy. I v budoucnu se Kalista zabýval metodologickými a metodickými otázkami historické vědy. Viz

jeho kniha *Cesty historikovy*. Zároveň se také jako jeden z prvních zabýval duchovními dějinami, což úzce souvisí s jeho prioritním zájmem o baroko, jakož i s tím, že Kalista měl velký cit pro duševní život člověka.

Kalistovy paměti, o nichž má pojednávat tento referát, nám přinášejí obraz 1. poloviny 20. století. Společně se svými osudy Kalista líčí i osudy ostatních Čechů, překvapení 1. světovou válkou, dobu klidu za 1. republiky, obavy ze silného Německa a rozčarování po Mnichovu, přežívání za druhé světové války a posléze vzestup a hrozbu komunistické strany. Kalista přesto zůstává hlavní postavou. Projdeme si nyní podrobněji jeho vzpomínání.

V prvním díle svých pamětí Po proudu života Kalista líčí své dětství a studentská léta. Zdeněk Kalista se narodil 22. 7. 1900 v rodině Josefa Kalisty, učitele a ředitele na základní škole v Benátkách nad Jizerou. Od 13. 4. 2000 je na budově této školy umístěna Kalistova pamětní deska. Kalista byl už odmala slabé a často nemocné dítě, a proto byl jeho duševní svět bohatší, než u jeho vrstevníků. Již v osmi letech složil svou první báseň, jeho nejoblíbenější hrou bylo sloužení mše a byl hluboce věřící.

Od roku 1910 navštěvoval mladoboleslavské gymnázium, které před lety absolvoval i Josef Pekař. Na gymnáziu se pokouší o první překlady z latiny. Začíná 1. světová válka, v Benátkách je uprchlický tábor a po Mladé Boleslavi pochodují vojáci. Kalistova rodina, stejně jako mnoho jiných, musí šetřit na jídle. I přes nesnáze války cestuje o prázdninách po českých památkách. Původně se mu více líbila gotika, ale pozvolna ho přitahuje baroko. Taktéž objevuje literární svět, tříbí si sloh čtením mnoha knih a pokouší se i psát, stává se redaktorem třídního školního časopisu a později zakládá s kamarády vlastní časopis Domov. Z konce války a z osamostatnění Československa má Kalista velkou radost, účastní se shromáždění a manifestací a to i jako řečník. Již v mládí se tedy projevuje Kalistův talent literární a řečnický, jakož i smysl pro duchovno. Je členem Studentského svazu a spoluvydavatelem několika studentských časopisů. Doba Kalistu změnila natolik, že vystoupil z církve odůvodňujíc to tím, že měl víru spojenou jen s estetickým zážitkem. Přesto se s tímto krokem musel ještě dlouho vyrovnávat.

Po maturitě v Mladé Boleslavi pokračuje ve studiích v Praze. Zde se seznámil se skupinou mladých lidí, kteří tíhli k anarchismu a začíná pořadat přednášky pro dělníky. Komunismus Kalistu velice zaujal, později se stává členem komunistické strany. Navíc je stále literárně činný, překládá z francouzštiny Apollinaira a vydává své první básnické sbírky. Cenné je pro něj přátelství s Jiřím Wolkerem, vzájemně se v básnictví ovlivňovali a právě kvůli tomu se později ve zlém rozešli. Ve svém skromném volném čase Kalista cestuje po celé Evropě (navštívil Německo, Dánsko, Jugoslávii, Rakousko, Itálii, Francii). Příchodem do Prahy končí 1. díl Kalistových vzpomínek.

Pro poznání strastí, které provázejí Kalistu jako historika, je důležitější 2. díl. Však také nakladatelství Atlantis vydalo tento 2. díl jako první, neboť, jak se správně domnívalo, více zaujme čtenáře, kteří o Kalistovi již někdy slyšeli. Ve 2. díle sledujeme Kalistův život od příchodu do Prahy v roce 1919 až po osudný rok 1951, kdy Kalista cítil, že komunisté proti němu brzy zakročí. 2. díl končí datem 14. srpna 1951 poklidnou dovolenou Kalistovy rodiny, nic nenasvědčuje přímému ohrožení. Ale z Kalistových vzpomínek se již nedozvíme, že nedlouho poté byl Kalista zatčen tajnou policií a odsouzen na 15 let, z nichž 9 let si odseděl. A právě ve vězení napsal toto své vzpomínání. 2. díl pamětí rozčlenil Kalista do věcných tematických oddílů, zahrnujících jeho činnost historickou (Klio čili na dráze vědy), literární působení (Neklid básníka) a činnost za protektorátu (Ve stínu Antikristově) a po osvobození (Na ostří doby).

Na Universitě Karlově začal Kalista studovat historii a zeměpis s cílem stát se středoškolským učitelem. Učili ho věhlasní profesori jako např. Gustav Friedrich, Bedřich Hrozný, Václav Novotný, Jaroslav Bidlo, Josef Pekař, Zdeněk Nejedlý a další. Je s podivem, že se Kalista, jak sám přiznává, dosud se žádným z těchto jmen nesetkal. Navíc nešetří

s kritikou jejich výuky (např. Josef Pekař mluví příliš potichu). Kalista ztrácí zájem o zeměpis, který je podle něj jen učením dat nazpaměť, více ho přitahují dějiny umění a hudby (vliv Karla Chytila a Zdeňka Nejedlého). Opouští cíl stát se středoškolským profesorem a vybírá si dráhu vědce.

Zlom v Kalistově zaměření nastal tehdy, když se začal zúčastňovat Pekařových seminářů. Tatam byla kritika Pekaře jako učitele a Kalista si ho velice oblíbil. Pekař v Kalistovi objevil talentovaného žáka a začal si ho formovat podle svého. Kalista se tak začal věnovat českým dějinám, přestal pracovat na disertační práci u Hynka Vysokého „Donatello a antika“ a zahájil práci na Pekařem navrhnutém tématu životopis Humprechta Jana Černína z Chudenic. Podle Pekaře to bylo pro Kalistu vhodné téma, jelikož Humprecht Jan měl smysl pro umění, byl oslněn Italskou architekturou a téma není prosto sociální problematiky. Bez návštěv jindřichohradeckého archivu a znalosti písma 16. a 17. století se to neobešlo. Tak vznikla disertační práce Mládí Humprechta Jana Černína z Chudenic a Kalista mohl 11.10.1924 odpromovat.

Po promoci Kalista pracuje jako asistent Historického semináře, dále rozšiřuje životopis Humprechta Jana a začíná jeho hluboký zájem o baroko. Cestuje opět po celé Evropě a bádá v archivech. Z jeho cest po archivech vznikají drobné studie, jež vycházejí v Československém časopisu historickém. Připravovaný rozšířený životopis má být Kalistovou habilitační prací, ale pro množství materiálu se Kalistovi nedaří ji dokončit. Mnoho jeho kolegů bylo habilitováno a Kalista tak ztrácí šanci získat místo přednášejícího profesora UK. Roku 1929 se oženil s Marií Razimovou a již rok poté se mu narodil první syn Jan. Teprve roku 1933 došlo ke Kalistově habilitaci a práce je vydána na Kalistovy náklady. Jak se dalo očekávat, místa profesorů jsou obsazena a tak Kalista stále působí jako asistent a začíná se věnovat duchovním dějinám a baroku. Živí se také překlady z francouzštiny a pracuje na životopisu svého učitele Josefa Pekaře. Po smrti Pekaře roku 1937 Kalista pokračuje v jeho odkazu. Vždy za názory svého učitele stál a to i za války, kdy byl Pekař napadán.

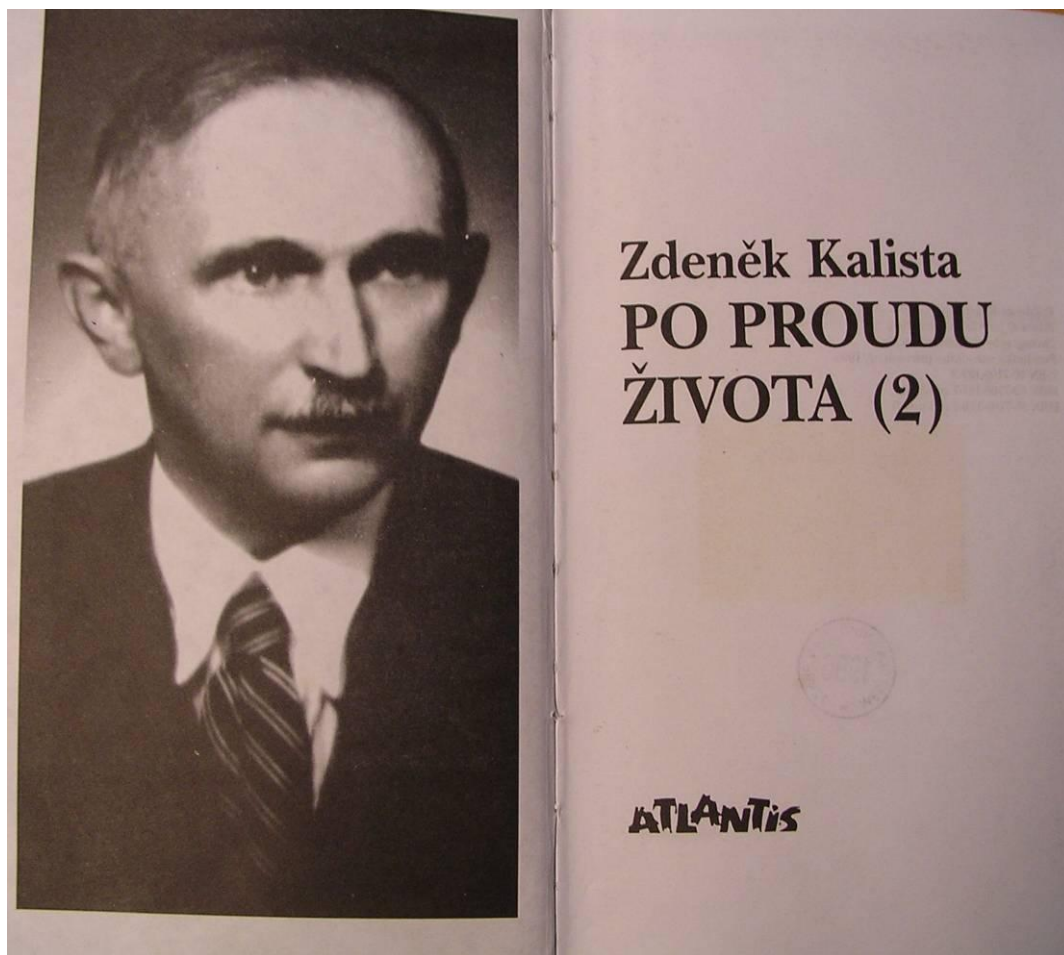
Kapitola Neklid básníka seznamuje s Kalistovou literární činností po rozchodu s Jiřím Wolkerem a jeho opětovný příklon ke katolicismu, k němuž přispělo nemalým dílem zaměření jeho historické práce a smrt otce. Kalista se též stává členem redakce známého literárního časopisu Lumír.

Poslední dvě kapitoly popisují chronologicky Kalistův život (a jeho rodiny) za války a po ní. Při čtení tohoto líčení se čtenář neobejde bez znalosti předchozího výkladu, bez znalosti Kalistova básnického a překladatelského díla a bez poznání dobové publicistiky. Kalista nevěří, stejně jako mnoho jeho spoluobčanů, že Němci nakonec zaútočí. A ještě více je pro něj překvapující fakt, že Velká Británie ani Francie Němce nehodlají zastavit. V Kalistově duši vládne zklamání. Snaží se svou prací v Čechách probudit vlastenectví. Připravil výstavu o barokním českém umění, byl jedním z těch, kteří připravovali manifest Celému civilizovanému světu, jímž měly být osloveny evropské země, a kteří se snažili zbavit zemi depresí, že ji nikdo nepomůže. Přípravy na spojení všech lidí proti německé síle však nedošly naplnění, neboť se všude začal šířit strach o existenci. Kalista se proto vrhl na jinou činnost – začal pořádat přednášky pro širokou veřejnost o osobnostech, které zažily útisk a přesto se nevzdaly. Hlavní pozornost byla věnována Bohuslavu Balbínovi. Přednášky měly ohromný úspěch. V této době byl Kalista také výjimečně vědecky a literárně činný, snad také proto, že byly zavřeny vysoké školy a tudíž měl Kalista čas na psaní. Vznikly knihy Češi, kteří dělali dějiny světa, Životopis Karla IV., Cesty ve znamení kříže, Výbor z díla Josefa Pekaře, Truhlice písní (básně rolníkům z doby baroka), Selské čili sousedské hry českého baroka, Korespondence Humprechta Jana Černína z Chudenic se Zuzanou Černínovou z Harasova, Blahoslavená Zdislava z Lemberka, Život a sláva svatého Václava (edice Tannerova díla) a edice Barokní knihovna, Odkaz české minulosti a Postavy české minulosti. Protektorátní cenzura znemožnila vydání některých děl, bylo zatčeno mnoho Kalistových přátel a Kalista se též bál zatčení. Potravín byl nedostatek,

Kalista pomáhal méně zásobeným i Židům. Zásoby získával od přátel z vesnice Sekyrkovy Loučky, kde si zakoupil chalupu na rekreaci. Zde v klidu často psal své knihy, připravuje Českou bibliografii a Československé dějiny. Zahraniční události Kalista příliš nereflektuje.

Po válce byl Kalista přímo bombardován žádostmi různých nakladatelství o rukopisy knih. Stal se přes válku známou osobností historie, ale též čelil obvinění z kolaborace s Němci, z níž ho nařkli členi komunistické strany, kteří vycítili Kalistovu silnou pozici. Začal boj o Kalistovu pověst i svobodu. Přátelé a kolegové se od něj odklonili, zůstal na poli boje téměř sám. Podobně na tom byli i další katoličtí spisovatelé (Durych, Čep, Zahradníček). Kalista měl též problémy na univerzitě. Musel se zpovídat očistné komisi, než mu bylo dovoleno na UK učit, ale pouze jako docent. Jmenování profesorem bylo oddalováno z rozkazu vyšších míst. Kalista zavedl nové metody učení. Upřednostňoval práci kolektivu před prací s jednotlivcem. Práce v semináři se musí prolínat aby daly dokonalý obraz historie.

Kalistova literární činnost byla omezena, přesto publikoval. Byly vydány Cesty historikovy, Stručné dějiny československé, překlady Apollinairových veršů a životopis Bohuslava Balbína. Kalista též začal rozvíjet nový směr zkoumání historie – dějiny duchovní.

Po převratu 25.2.1948 Kalista ztratil naději, že bude jmenován profesorem, dokonce byl vyloučen z UK, Kruhu českých spisovatelů a jiných spolků jako nepohodlný. Kalista odmítl komunismus, byl mu blízký pouze socialismus, a proto byl nepohodlný. Rodina Kalistova se živila příležitostnými pracemi, syn Jan přepisoval Berní rulu, manželka malovala a prodávala šátky a Kalista překládal Bolzana. I na vesnici byl vidět posun myšlení lidí. Každý se snažil získat co nejvíce, a proto se Kalista vzdal chalupy v Sekyrkových Loučkách. 2. díl Kalistova vzpomínání končí tedy téměř živořením Kalistova uměleckého ducha a těsně před jeho

uvězněním. Z Kalistových pamětí se již nedozvídáme, že byl v letech 1951 – 1960 vězněn. Zemřel téměř zapomenut 17.6.1982. Kalistovy paměti jsou psány bohatým jazykem, což jen dokazuje, jak Kalista uměl s jazykem pracovat. Proto je četba velmi zajímavá, čtenář se nemusí prokousávat strohými daty a navíc si udělá obrázek o Kalistovi – literátovi.

V líčení svých osudů je Kalista velmi otevřený. Nezamlčuje nic z toho, co zažil, nic z toho, co by na něho mohlo vrhat stín. Egoismus autora je téměř neomezený, všechno zasluhuje plného zaznamenání. Nevyhýbá se ani svému sexuálnímu životu v mládí, vše líčí velmi otevřeně. Stejně otevřeně líčí názory na své kolegy historiky, nešetří kritikou. Podle jeho pamětí by se mohlo zdát, že nepovažuje nikoho ze svých učitelů a kolegů za pravého vědce a ctihodného člověka. Václav Novotný byl faktolog, který mladému člověku nedovedl nic říci, Jaroslav Bidlo byl formálně neobratný a jeho přednášky byly přímo školácky dřevěným přehledem dat a jmen a Josef Šusta měl sklony k stylovému holedbání. Dokonce i Josef Pekař se Kalistovi zpočátku jevil jako afektovaný astmatik. Takto tvrdé soudy má ke svým učitelům téměř každý student, ale jen málokterý z nich by to byl ochoten zapsat na papír a podepsat se pod to. Ani v pozdějších letech se Kalista nevzdává své kritiky, podle něj byl Václav Chaloupecký mazaný školák, Josef Macůrek byl příčinlivý, bezohledný a měl notnou dávku světské chytrosti, Jaroslav Prokeš byl neomalený a bezohledný, Josefu Pelikánovi chybělo nadání atd. Mnoho lidí by se neodvážilo své kritické soudy sepsat jako Kalista, navíc Kalista možná ani nepředpokládal, že jeho paměti někdy vyjdou knižně. Psal je pro své děti, aby věděly, jak se k němu osud zachoval.

Na počátku byly ambice vzdělaného člověka, slušného básníka, výborného překladatele a nadaného historika velké výkonnosti. Ambice se však neplnily dost rychle, přicházela zklamání a překážky, které kladla doba. Kalista byl umlčován, odsouván do pozadí, byl mu velice dlouho odepírán profesorský titul a odpovídající místo na universitě (již po smrti Josefa Pekaře si myslel, že nastoupí jeho místo). Možná právě z těchto důvodů byl ve své kritice tak otevřený; v podstatě mohl závidět svým kolegům, kteří podle něj nebyli tak talentovaní jako on a přesto udělali kariéru.

Přesto, že v knize nechybí esejistické a poetické pasáže, krajinomalby, obecné úvahy, filozofické reflexe, je to kniha především o individuui. Pokud by chtěl čtenář získat informace o době, ve které Kalista žije, dostane se mu jich poskrovnu. Samozřejmě ji reflektuje, ale jen do té míry, kdy ovlivňovala jeho osudy. O událostech 1. světové války se dozvídáme minimum, o vzniku Československa jen to, že Kalista ho vítá, a lépe na tom nejsme ani s informacemi o 2. světové válce. Nejvíce výrazným momentem je až postupné posilování pozice komunistické strany, která Kalistovi do života zasáhla nejvíce.

Soudě podle Kalistova vyprávění byl vlastně velkou, snad největší částí života v opozici nebo v klatbě. Kdyby mu nebylo bráněno, byl by z něj možná jeden z největších českých historiků. Už jenom díky tomu, že byl tak činorodý.

Použitá literatura :

Kalista Zdeněk	Po proudu života (1), Brno 1997
Kalista Zdeněk	Po proudu života (2), Brno 1996
Kalista Zdeněk	Cesty historikova myšlení, Praha 2002, s.5-8
	Z ČESKÉHO RÁJE A PODKRKONOŠÍ, Supplementum 6, Zdeněk Kalista a kulturní historie, Semily 2002
Svatoš Michal	Konfese historikova, DaS 19/2, 1997, s.48-49
Marek Jaroslav	Zdeněk Kalista, Po proudu života (2), ČČH 95/2, 1997, s.502-509
Marek Jaroslav	Zdeněk Kalista, Po proudu života (1), ČČH 97/1, 1999, s.142-143

V krásném údolí sevřeném Černou a Libínskou horou a na druhé straně Kobylí horou leží okresní město Prachatic, založené po roce 1310 na „zelené louce“, budované od začátku jako obchodní středisko. Původní osada, dnes Staré Prachatic, na „Zlaté stezce“ je však daleko starší a v druhé polovině 11.století darovaná králem Vratislavem I. Vyšehradské kapitule a po založení dnešních Prachatic přešlo právo vlastnické i na nově založené město. Roku 1323 jsou Prachatic již městem s právem opevnění a roku 1402 se připomíná dvojitá mohutná zeď vnější zesílená 6 baštami a vnitřní zesílená 8 baštami. Z nich se některé dochovaly a některé byly pojaty do zástavby domů. Do města se vcházelo Horní bránou směrem na Volary, která byla zbourána roku 1859. Dolní brána – Písecká – se dochovala do současnosti. V 15.století byla zbudována třetí „Nová brána“ v nynější Školní ulici, která byla rovněž zbourána v polovině 19.století. roku 1381 získávají Prachatic majestát na výhradní postavení k obchodu se solí. Roku 1420 bylo město obleženo husitskými vojsky pod vedením Jana Žižky, bylo dobyt, vypáleno, byla pobořena část hradeb a mnoho lidí pobito. Zbytek se přidal k husitům. Na jak dlouhou dobu husité opanovali město je těžko říci, ale roku 1436 jsou Prachatic znovu královským městem, proto mohly být rok poté zastaveny králem Zikmundem Janu Smilovi z Křemže. Roku 1439 byly Prachatic přepadeny Janem Řítkou ze Sedlce, který je až do své smrti v roce 1441 držel. Dalším vlastníkem Prachatic byl Oldřich z Rožmberka, který se jich zmocnil silou v roce 1444 a nechal si zde postavit tvrz (dnes stará radnice). Od Oldřicha z Rožmberka kupuje Prachatic Jan z Rabštejna po němž město dědí jeho potomci Václav, Jindřich a Ladislav. Posledně jmenovaný město Prachatic prodal roku 1493 Janovi z Roupova, ale ani v jeho držení město dlouho nezůstalo. Již roku 1501 se město opět ocitá v majetku rodu Rožmberků. Roku 1508 město vyhořelo a následně bylo opět vybudováno do podoby, jak jej známe dnes. To byla také doba největšího rozkvětu a obchodu se solí. V té době dostaly Prachatic mnoho výsad trhů, privilegií, vznikají cechy, budují se nové domy, mnohdy i s výzdobou jak je známe dnes. Na místě vyhořelé tvrze byl postaven nový Rožmberský palác, který byl později upraven na radnici se zajímavou sgrafitovou výzdobou. Tato budova opět roku 1719 vyhořela ale roku 1843 byla uvedena do původní podoby. Tento rozkvět trval až do roku 1620 kdy město dobyl Karel Bonaventura de Longueval – Buquoy a v roce 1622 bylo město připojeno ke Krumlovu, který vlastnil rod Eggenberků. Nová vrchnost však nevěnovala městu přílišnou pozornost, to trpělo průchody vojsk až roku 1692 byl zastaven obchod se solí z Pasova. Až roku 1710 došlo k obratu, to již město vlastnil rod Schwarzenbergů, roku 1727 město obdrželo zpět výsady a až roku 1794 byly potvrzeny jeho svobody. Bohužel roku 1832 v Prachaticích opět vyhořelo 137 domů, tedy téměř celé vnitřní město. Rokem 1848 byla ukončena vláda Schwarzenbergů a o dva roky později se Prachatic staly sídlem c.k. úřadu Z Prachatic rovněž pocházejí znamenití rodáci Křišťan z Prachatic (+ 1439), Jan Buchsbaum (+ asi 1454), J.Neumann (+ 1860), J. Messner (+ 1862), nebo zde působili kaplani A.M.Puchmajer (1800), F.J.Sláma (1825 – napsal „Obraz minulosti a starožitností města Prachatic z r. 1838, rozšířené roku 1891“).

Prachatic, město v podhůří, má bouřlivou minulost, ale i bohatý kulturní život, takže se nám dochovalo mnoho stavebních památek, že málokteré město se může pochlubit takovým množstvím. Jak jsou bohaté dějiny, tak bohatý je prachatický archiv. Město Prachatic bylo bohaté, proto si mohlo dovolit použití mnoha typářů, jejichž otisky se potom objevují na historických listinách.

Obr. č. 1 Nejstarší listina z roku 1312 s pečeti se nám nezachovala. Druhý pergamen datovaný 13.3.1388 o velikosti 260x150x35 mm se dochovala, ale pečeť je ztracena a známe ji jen z popisu a fotografie v literatuře. Její opis je S:CIVITATIS:PRACHATZ:

- Obr. č. 2 Dochovala se zatím jediná oplatková pečeť se zeleného vosku, datovaná 22.3.1412 v Prachaticích, ve které žádají Jindřicha z Rožmberka o přímhluvu ve sporu s mnichy ze Zlaté Koruny. Pečeť o průměru 40 mm. Uloženo v Národním archivu v Praze – fond Kapitula Vyšehradská inv.č. 269 – sig. XI.-34, není dobře zřetelná, na pečetě je sv.Jakub a po stranách znak Vyšehradské kapituly – dva zkrřížené klíče a český lev.
- Obr. č. 3 Po dobytí Prachatic husity přiklonili se na jejich stranu a používali jinou pečeť o průměru 33 mm datovaná 12.11.1426 na níž je opis S:COMMVNITATIS:IN:PRACHATIZ:. Vosk pečetě je červený. Druhá pečeť datovaná 7.11.1428 s opisem :----:CIVITATIS:PRACHATIC.
- Obr. č. 4 18.prosince 1436 přijímá císař Zokmund Prachatice mezi královská města a nedlouho poté obdrželi nový erb i pečeť, která je kulatá o průměru 38 mm s opisem :SECRETTVM:CIVITATIS:PRACHATITZ: na štítě hradební věž s bránou a dvěma věžemi po stranách, mezi nimi na štítku dva zkrřížené klíče, nad štítkem dvě hvězdy. Pečeť se dochovala pod papírovým krytem v archivu České Budějovice – chronologická řada 3 – datovaná 11.7.1493 a další. J. Čarek uvádí, že se dochovala pouze jediná???
- Obr. č. 5 Velká pečeť o průměru 50 mm udělená císařem Fridrichem III. 5.července 1493. Pod stuhou s opisem :SIGILLVM:CIVITATIS:PRACHATITZ: na štítě dva zkrřížené klíče, pod nimi lev ve skoku. Pečeť je přivěšená na šňůře ve voskové misce k zachovacímu listu pro Zikmunda Černého, datovaná 25.7.1534 v archivu Prachatice – AM Vimperk – listiny – I – B/1, používala se celé 16.století.
- Obr. č. 6 Malá pečeť podobná velké o průměru 37 mm s opisem :SECRETV:CIVITATIS:PRACHATIC: na stuze pod štítem, na kterém jsou opět zkrřížené klíče a pod nimi krácející lev. Dochoval se stříbrný typář v archivu Prachatickém – AM Prachatice inv.č. 1611 sig. VI./1 a užíval se po celé 16.století a polovinu 17.století. další jsou uloženy v archivu České Budějovice – chronologická řada 8 ze dne 22.3.1552 a 30letá válka karton 14 – 2.6.1644 a další.
- Obr. č. 7 Pečeť z druhé poloviny 16.století používaná hlavně k uzavírání dopisů a tak většina z nich je zlámaná, neúplná – SOKA Č.Budějovice – chronologická řada 22. jedna se dochovala celá pod papírovým krytem, odpadlá, připsáno 1563 o průměru 37 mm s opisem ve stuze SECRETV:CIV:PRACHATIC v archivu v Prachaticích. Smutné je, že v období normalizace byl v místním muzeu agilní ředitel, který v rámci rozšíření muzejních sbírek většinu pečetí z listin městského archivu odstříhal.
- Obr. č. 8 V 17. a první polovině 18.století je pečeť renovovaná o průměru 50 mm s opisem na obvodu :SIGILLVM:MAIVS:CIVITA-TIS:PRACHATITZ: uprostřed je štít jako u obr. č. 5. dochován mosazný typář, který je uložen v archivu Prachatickém – AM Prachatice inv.č. 1611 a sign. VI./1a nebo SOKA České Budějovice – osobní listy 6.5.1756 a další.
- Obr. č. 9 Barokní pečeť používaná od pol. 18.století o rozměrech 28x25 mm. Uprostřed na oválném štítku opět zkrřížené klíče a lev ve skoku s opisem :SIGILLVM:CIWITATIS:PRACHATICENSIS:. Těchto pečetí se dochovala celá řada, jedna za všechny SOKA Prachatice – AM Prachatice, karton 7 – sig. III.-F/1.
- Obr. č. 10 Na přelomu 18. a 19.století se Prachatice vrátili k podobě pečetí z 15.století ale oválné o rozměrech 32x30 mm s opisem :SIGILLUM:CIVITATIS:PRACHATICENSIS: . Těchto pečetí se dochovala

celá řada ale hlavně také typář v SOkA Prachatice – AM Prachatice inv.č. 1615 – sig. VI./5.

Obr. č. 11 Z kanceláře purkmistra se dochoval také typář, který je kulatý o průměru 33 mm s opisem :BÜPGERMAISTERAMT:PRACHATITZ: . je mosazný, zasazený do dřevěného držadla. Je uložen v SOkA Prachatice – AM Prachatice, inv.č. 1614 – sig. VI./4. Uvedené tři poslední pečete se užívali až do první poloviny 20.století.

Obr. č. 12 Po nástupu prvního českého starosty Otto Chadraby požádali Prachatice ministerstvo vnitra dne 5.března 1936 o změnu znaku a pečete, které se používalo v 16.století. pečeť město užívalo hned po podání žádosti. Jednání se táhlo 2 roky. Pečeť se používala celou válku a i po ní. Dochoval se typář o průměru 36 mm na kterém je štít s krácejícím lvem, který má nad hlavou dva zkřížené klíče. Jednoduchý opis. Typář je celokovový a je uložen v SOkA Prachatice – AM Prachatice – inv.č. 1617 – sig. VI./7.

Doporučená literatura k dalšímu studiu:

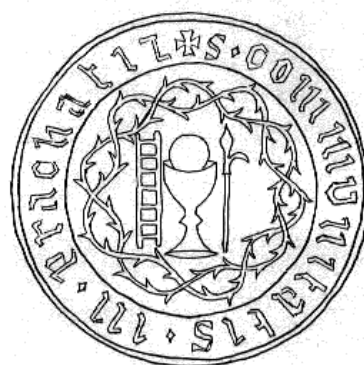
J.Čarek a kol.	Městské znaky v Českých zemích, 1985 – str. 319
J.Čelakovský, G.Friedrich	Privilegia královských měst venkovských, 1945 a 1960
A.Haas	Privilegia nekrálovských měst, 1954 a 1960
Kolektiv autorů	Umělecké památky Čech III., 1980, str. 149
F.Mareš, J.Sedláček	Soupis památek historických a uměleckých, 1913, str.197
A.Sedláček	Místopisný slovník historický, 1908, str. 723
A.Sedláček	Hrady, zámky a tvrze České, díl VII., 1996, str. 218
V.Starý	Počátky města Prachatic – JSH, 1978, str. 1 a 97
V.Starý	O nejstarších prachatických pečetích, 1975, str. 42
V.Starý	Vlastivědný sborník Šumavy – Kašperské Hory, 2001, str. 44 a 55
Kolektiv autorů	Ottův slovník naučný, díl XX., str. 532
V.Vojtíšek	O tábořských pečetích a erbech, 1931, str.12 a tabule I.
V.Vojtíšek	O pečetích a erbech měst pražských a jiných Českých, 1928, str. 118 a 120
J.Záloha	Prachatice – město královské, JSH, 1972, str. 181

Obr. č. 1

Obr. č. 2

Obr. č. 3

Obr. č. 4

Obr. č. 5

Obr. č. 6

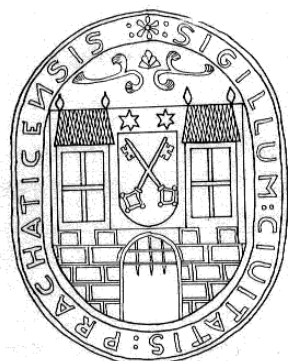
Obr. č. 7

Obr. č. 8

Obr. č. 9

Obr. č. 10

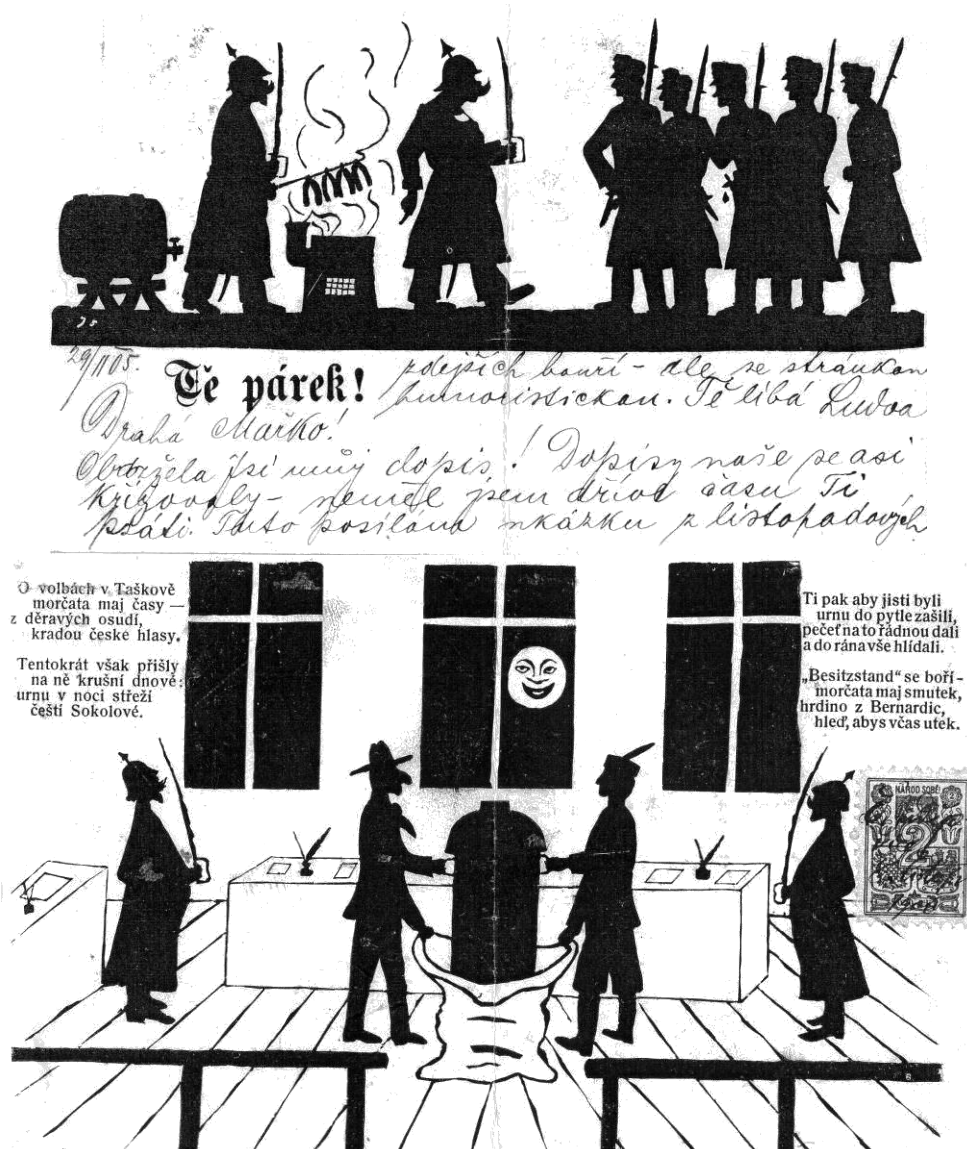

Obr. č. 11

Obr. č. 12

Právě před sto lety v listopadu a v prosinci 1905 došlo v Českých Budějovicích k demonstracím za všeobecné hlasovací právo. Ačkoli Češi již měli tehdy ve městě většinu, v městské radě zasedali příslušníci německé národnosti. Na správě města se mohli podílet jen ti, kdož měli předepsaný majetek a na něm závislé volební právo. Vyhláška městského úřadu zakazovala srocování a k potlačení nepokojů povolala městská rada v čele se starostou Taschkem vojsko. Byl to detašovaný prapor 28.pěšího pluku, jehož vojáci se rekrutovali z pražských dělnických čtvrtí a periferií. V Českých Budějovicích se tehdy projevovali nápadným vystupováním, proto jim českobudějovičtí občané říkali „pražští Pepíci“. Tak 9.11.1905 hlídkovali vojáci v ulicích a jejich hlavní část byla na náměstí. Zvědavci postávali a čekali, co se bude dít. Přišel čas vojenské večeře – vojáci dostávali kávovou náhražku a jeden krajíc vojenského komisárku. Starosta Taschek dal opatřit párky a vojákům nabídl pohoštění na dvoře radnice, ale vojáci odmítli – „Nedají se za dva párky prodat!“ tento čin rozkřikl se po městě, psali o tom nejenom budějovické ale i pražské noviny a tiskárny vydali černobílé pohlednice. České strany se pak shodly na jednotné kandidátce pro volby do městské rady v roce 1906 a získaly v nich těsnou většinu ve třetím sboru. I tato událost byla podnětem k vydání pohlednice jejíž vzhled vidíte níže.

První písemná zmínka o Dobronicích je z roku 1322, a to v souvislosti s jihočeským rodem pánů z Rožmberka (podle některých pramenů byli počátkem 14.století právě oni staviteli zdejšího jednoduchého hradu bergfritového typu obohaceného o druhou palácovou stavbu). V jejich službách působil první písemně doložený majitel – Diviš z Dobronic, který nosil na svém štítu modré barvy polovinu zlatého vzpínajícího se koně. Tento znak kromě pánů z Dobronic měli v okolí i rody pánů ze Žimutic, Malovic a Kraselova, s nimiž byl rod pravděpodobně spřízněn. V průběhu té doby jsou Dobronice v pramenech často uváděny jako tvrz, nejspíše díky vladyckému stavu svých majitelů. Jak bylo v tehdejších dobách zvykem, drobní šlechtici vstupovali do služeb movitějších šlechtických rodů a rod pánů z Rožmberka byl jedním z nejbohatších. Stejně jako Diviš i jeho synové Vlček a Matěj byli v rožmberských službách. Dokladem toho jsou jejich pečeti, které příslušníci rodu jako svědci přivěšovali na různé rožmberské listiny z té doby, dokonce i svou vlastní korespondenci sepisovali v Krumlově a jiných rožmberských sídlech. Vlček z Dobronic byl dokonce oblíbencem pana Petra z Rožmberka. Ten mu dokonce u papeže vyprosil odpuštění jeho hříchů. Matěj z Dobronic zemřel roku 1369 a Dobronice odkázal svému synovi Divišovi. Ten se velice spřátelil s rodem pánů z Kraselova a protože jako poslední svého rodu zemřel bez potomků, odkázal hrad Dobronice a celé panství právě příslušníkům tohoto rodu. Od roku 1418 byl vlastníkem hradu Lipolt z Kraselova, jehož pečeť byla v roce 1415 přivěšena ke stížnému listu proti upálení Mistra Jana Husa, určenému koncilu v Kostnici.

Roku 1443 byly Dobronice prodány Janem ml. z Malovic Rynartovi od Dubu. Tento šlechtic sám na Dobronicích nesídlil, panství spravoval jeho purkrabí Vikart z Údimi. Ani Rynart ale panství nedržel dlouho. Již v roce 1455 byly Dobronice opět prodány, tentokrát majiteli sousedního panství Oldřichovi z Rožmberka. Za jeho nedlouhé vlády byly Dobronice přestavěny a také bylo zdokonaleno opevnění, ale vzhledem k velkým dluhům tohoto rožmberského vladaře již po čtyřech letech, v roce 1459, panství opět změnilo majitele. Tentokrát se jeho vlastníkem stal Vít ze Rzavé, rožmberský purkrabí na Choustníku, který z Dobronic učinil hlavní rodovou rezidenci a strávil zde „podzim svého života“. Po jeho smrti hospodařili

na Dobronicích jeho synové Vít a Jindřich, kteří přikupováním dalších vesnic a pozemků své panství dále rozšiřovali. Na počátku 16.století (poprvé připomínání od roku 1510) si panství rovným dílem rozdělili Janovi synové Jan a Ondřej. Za vlády pánů ze Rzavé byl hrad přestavěn ve stylu pozdní gotiky a spojen s předním zámek dřevěným mostem.

Další změna vlastníků Dobronic proběhla v roce 1527 a novým vlastníkem se stali bratři Hozlauerové z Hozlau. Nejprve získali díl Ondřejův a o rok později i zbývající díl, který již patřil Janovým synům Vítovi a Jiřímu. I Hozlauerové na hradě nadále sídlili a také jej patřičně udržovali. V té době vzkvétal hlavně hospodářský dvůr severně od hradu. Na Dobronicích se začalo vařit pivo a z toho důvodu byl pod hradem postaven také mlýn. Bohužel jako aktivním účastníkům stavovského povstání byli Hozlauerové odsouzeni ke ztrátě dvou třetin majetku, a zbývající třetina propadla královské komoře, protože Bohuslav Hozlauer nebyl schopen platit dluhy. Královská komora prodala panství za 15.600 kop míšeňských grošů nejvyššímu poštmistrovi království Českého - Ferdinandu Prugerovi z Greinburgu. Jeho dcera po jeho smrti prodala celé panství jezuitské koleji U sv.Klimenta na Starém městě Pražském. Jezuité v té době nákupy dalších vesnic a pozemků v okolí vytvářeli rozsáhlé panství s centrem v nedalekých Opařanech. Do doby, než byla dobudovaná nákladná rezidence v Opařanech sídlili právě v Dobronicích, po jejím dobudování v roce 1727 byla správa panství přenesena tam a hrad zůstal opuštěn. Až do zrušení řádu v roce 1773 byl hrad udržován v provozuschopném stavu, teprve po jeho rozpuštění začal úředník Halbiger strhat střechy, z nároží nechal vytrhat tesané kvádry, dřevěné konstrukce použil jako palivo. Hrad byl širokým okolím používán jako zdroj levného stavebního materiálu. Naštěstí pro hrad tato devastace skončila rokem 1825.

Roku 1825 prodal náboženský fond celé opařanské panství Karlovi, knížeti z Paaru který jej připojil ke svému bechyňskému panství. S ním mu byly následně po roce 1948 Dobronice vyvlastněny.

Nejstarší dobronický hrad lze zařadit mezi příklady klasické bergfritové dispozice obohacené o druhou palácovou stavbu. Jádro hradu mělo tvar obdélníku orientovaného ve směru sever-jih se zkoseným jihovýchodním nárožím. Od předhradí, jehož podoba je doposud neznámá, bylo nejspíše odděleno dvěma příkopy. Nejchráněnější polohu na jihu zaujal malý lichoběžný palác. Z východního paláce vysunutého do svahu před obvodovou hradbu nad řekou zůstaly jen nevýrazné zbytky zdiva, které ukazují, že budova byla v dochované úrovni rozdělena na tři stejné přibližně čtvercové místnosti. Do jedné z nich byla podle popisu z roku 1572 vložena roubená komora. Do první stavební fázi budovu jednoznačně zařazuje její nejlépe dochovaná severní stěna, která je provázaná se zdivem čelní hradby a tvořila východní nároží čela hradu zesílené tesanými nárožními kvádry. Jednoduchou vstupní bránu v rovném čele jádra z boku zajišťoval okrouhlý bergfrit vetknutý do hradby. Přístupný byl jako obvykle portálem umístěným v 1. patře vysoko nad úrovní okolního terénu.

Z hradebního ochozu k němu vedla dřevěná pavlač, jejíž konzoly byly ukotveny v kapsách zřetelně viditelných ještě na fotografiích D. Menclové. Při úpravách ve druhé polovině 20. století byl vstupní otvor opatřen mříží a kapsy byly zazděny. Přízemí věže bylo přístupné obvyklým otvorem v podlaze 1. patra, nad nímž byly ještě tři nižší plochostropá podlaží. Věž byla nejspíše zakončen a cimbuřím a vysokou stanovou střechou.

Pozdně gotická přestavba se nesla především v duchu rozšíření obytných a reprezentačních prostor, kterých bylo ve dvou starších palácových křídlech nedostatek. Obranné hledisko bylo zcela zanedbáno a hrad v tomto směru výrazně zaostával za dobovými standardy. Jižní křídlo bylo rozšířeno směrem do nádvoří a podél téměř celé délky západní hradby na něj navazovalo nové obytné víceprostorové křídlo. Jediný dochovaný střep zdiva naznačuje, jak honosně vybaveno toto křídlo bylo - nad valeně zaklenutým přízemím se dochovaly zbytky místnosti zaklenuté sklípkovou klenbou tvořenou dvěma poli čtyřcípých hvězd se síťovou spojkou. Východní palác byl rozšířen k severu o další trakt z nějž dosud stojí valeně klenuté místnosti

přízemí a prvního patra. To bylo vybaveno ve stěně směrem k řece cihlovým arkýřem (prevét) a gotickým oknem se zkoseným ostěním. Na jeho severovýchodní nároží navazovala vysoká hradba, která uzavírala východní bok šijového příkopu. Za ním byla na valu mezi dvěma příkopy postavena napříč celou šíří ostrohu další obytná budova zvaná přední zámek. Všechna tři dochovaná nároží budovy (obě západní a severovýchodní) jsou zaoblená. Vstup byl veden po mostě do vstupního rizalitu vysunutého do prvního hradního příkopu. Přízemí budovy bylo rozděleno nestejně na dvě místnosti. Větší z nich, západní, obsahovala velkou průjezdní síň zaklenutou křížovými klenbami, do východní místnosti byla vložena další roubená komora v popisu hradu z roku 1572 uváděná jako "světnice břevnová". Tato část budovy byla opět založena již do klesajícího svahu nad řekou, takže pod roubenou komorou vznikl dostatek prostoru pro vložení dosud zachovaného valeně klenutého suterénu přístupného z velké síně přízemí chodbičkou vysekanou ve skále.

Stavební historie hradu Dobronice jako objektu končí prakticky v roce 1790. Tehdy pravděpodobně padá za oběť hrabivosti vrchnostenského správce Františka Halbigera. Tento nechal "střechy smetati a kameny tesané z oken a dveří vylamovati. Vzhledem k tomu, že pan správce mimo jiné zpronevěřil za dobu své služby na farních fondech částku 6930 zlatých 47 krejcarů, lze se oprávněně domnívat, že i rozprodejem materiálu z hradu dobronického naplnil svůj vlastní měšec. Tím začala éra rozebírání hradu na levný stavební materiál. Devastaci sice částečně pozastavil na konci 19. století zásah opavského statku paarského panství, který zabezpečil hrad proti sesunutí do Lužnice, nicméně začátkem 20. století si dělníci stavějící pod hradem cestu brali kámen z hradních zdí. Při tom pravděpodobně došlo k likvidaci posledních zbytků zdi uzavírající bok hradního příkopu mezi starým a novým palácem. V letech dvacátých se angažoval Klub českých turistů a provedl na hradě zabezpečovací práce. Ovšem veškerá péče o hrad ustala po znárodnění paarského panství v

roce 1948, kdy s největší pravděpodobností osud hradu nikoho nezajímal. I s ohledem na to, že z hlediska nového režimu nebyla asi ideologicky ujasněna pozice hradu a jeho majitelů za dob husitských válek. Malá změna přišla až rokem 1970, kdy bylo Okresním národním výborem rozhodnuto o přeměně zachovalé věže v rozhlednu a byly zahájeny zpevňovací práce. Bohužel pomocí betonu a nepoučenými zedníky, kteří se nezajímali o zachování konstrukčních prvků objektu a pro které byla díra jako díra. Stejně tak ani nikoho nenapadlo zdokumentovat vzhled hradu před zásahem, aby bylo možné si udělat obrázek o změnách, které tím nastaly. Pak ovšem nastalo další období nezájmu porušené bohužel na počátku let osmdesátých divokým a neodborným odkryvem části hradu. Při tom byla pravděpodobně zničena cihlová podlaha jednoho ze dvou nad sebou ležících sklepů v novém paláci. Na tuto skutečnost usuzujeme z nálezů cihlových dlaždic ve zbytcích vyházené zeminy. Opět zřejmě nebyla pořízena žádná dokumentace a k zásahu došlo bez vědomí archeologů.

Hrad ovšem žil i jiným životem, na počátku osmdesátých let se zde asi dva roky po sobě konalo recesní divadlo studentů vysoké školy ekonomické na motivy spisku odborného asistenta této školy pana Radko Trohaře, který na naléhání studentů sepsal brožurku „Černá jeptiška Dobronická a jiné pověsti“, kde velice důmyslně fabuloval o historii hradu.

V letech devadesátých pak byl hrad několikrát po sobě dějištěm akcí pro dětské oddíly „Dobývání hradu“, kterých se zúčastnilo několik desítek dětí. Bohužel ne vždy se na hradě odehrávaly jen zajímavé věci, čas od času se zde konaly i alkoholické dýchánky, k nevelké radosti obyvatel obce. V roce 2001 si pak hrad pronajala Agentura URSUS s.r.o. z Tábora, která se rozhodla začít hrad čistit a hlavně ho představit veřejnosti nejen jako romantickou zříceninu nad řekou, ale jako objekt s bohatou a velice zajímavou historií. Prvním krokem byla návštěva pana Milce z Českých Budějovic, který je členem České heraldické a genealogické společnosti, a který laskavě poskytl souborné informace o historii hradu a přehled jeho majitelů. Tím bylo možné začít návštěvníky seznamovat s mnohem více informacemi než doposud, kdy se autoři nejrozličnějších průvodců omezovali na stručné „hrad založen v první polovině čtrnáctého století, Rožmberky pozdně goticky přestavěný a po zrušení jezuitů zpustlý“. Také se v tomto roce uskutečnil první pokus o „pouť na hradě“ kdy přijelo několik řemeslníků, svůj stánek si otevřel astrolog, byla autogramiáda pana Vladimíra Šindeláře, autora knih Jihočeský pitaval, Cesta na popraviště, Příběhy z pod šibenice a knihy o šermu Šermíři, rváči, duelanti. Na závěr pak se konalo vystoupení šermířských skupin Pětistá růže, Táboři a Collegium 1570. Byla samozřejmě otevřena hradní věž, která je už od let osmdesátých opatřena schodištěm a vyhlídkovou plošinou.

Následující rok došlo ke změně majitel, hrad byl vydán v restitucích rodině Paarů a ti ho hned vložili stejně jako další majetek do a.s. Panství Bechyně. Po uzavření nové smlouvy pokračovala agentura v hledání dalších věcí, které by přiblížily hrad veřejnosti a umožnily v budoucnu získat peníze na důkladný stavební a archeologický průzkum hradu a samozřejmě na jeho důkladné zabezpečení. Pokračovalo čištění, odstraňování náletových křovin a také seznamování veřejnosti s tím, že hrad má jistá pravidla a že by se každý návštěvník měl chovat tak, aby nepokračovala devastace hradu a tento zůstal ještě pro další generace. Ne vždy se ovšem toto setkávalo u některých návštěvníků s pochopením, bohužel stále přežívá tzv. všelidovost památek tohoto typu, s tím, že je možné si zde dělat cokoliv. Ale po velmi vlidných a důrazných upozorněních ze strany pracovníků agentury tyto „návštěvníci“ záhy pochopili, že hrad opravdu bude lepší ponechat v celku. Samozřejmě návštěvníci se zájmem o historii začali převažovat, na hradě se konaly i akce pro děti, akce soukromé i firemní a vyvrcholením pak bylo konání svatebního obřadu v prostorách hradu.

V současnosti se agentura usiluje o vypracování projektu na využívání hradu nejen pro běžnou turistiku. Mělo by se jednat o využití například jako výukového prvku pro žáky a studenty, ve stylu Historii na živo. Stejně tak usiluje agentura, aby hrad se postupně stal zázemím například pro skupiny historického šermu a zájemce o historii vůbec. Zpracovávají se

další materiály, které souvisí s historií poměrně mladou, díky spolupráci s členem Klubu sběratelů z Tábora mgr. Kohoutem a s mrg. Parmou se podařilo zpracovat několik zajímavých fotografií zhruba od roku 1890 do současnosti. Díky přispění pana Daňka z České heraldické a genealogické společnosti jsou pak k dispozici barevné tabule s erby všech majitelů hradu. Zpracovávají se zajímavosti pro veřejnost, jako je porovnání cen a mezd od 10. do 18. století, protože hrad byl několikrát prodáván, ale peněžní pojmy nejsou široké veřejnosti úplně jasné. V přípravě je výstavka o voroplavbě na Lužnici, bohužel zatím s velice skromnými materiály, protože tato zajímavá část historie řeky Lužnice je z neznámého důvodu stále nezpracována. Podobně i tramping na Lužnici v souvislosti s hradem Dobronice. Přepokladem je, že na hradě se návštěvníci dozvědí krom faktů i zajímavosti, které jim více a poutavěji přiblíží historii hradu i historii jako takovou..

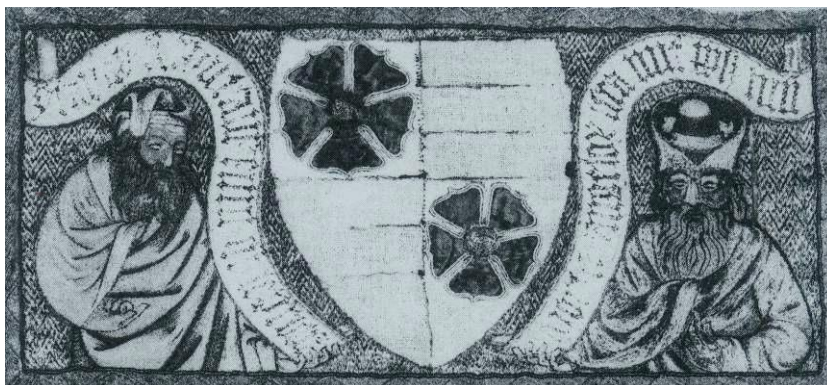
Použitá literatura :

<i>A.Sedláček</i>	<i>Hrady, zámky a tvrze České VII., ARGO Praha 1996</i>
<i>Kolektiv autorů</i>	<i>Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku V. Jižní Čechy, Svoboda Praha 1986</i>
<i>T.Durdík</i>	<i>Ilustrovaná encyklopedie Českých Hradů, LIBRI Praha 1999</i>
<i>Menclová</i>	<i>České Hrady</i>
	<i>Webové stránky Petra Znachora</i>

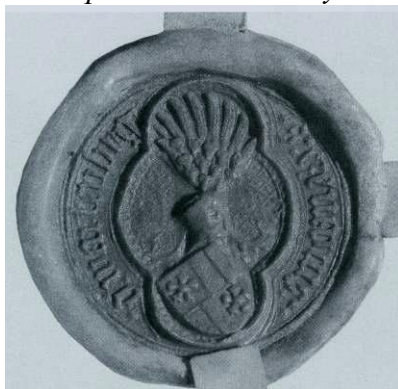
V Jihočeském heroldu z června 2002 publikoval na s. 14 ing. Milan Daněk článek o zvláštnostech v erbech Rožmberků. Vzhledem k tomu, že se již několik let Rožmberky i rožmberskou sfragistikou a heraldikou také zaobírám, upozorním na další „zvláštnosti“ ve vyobrazení rožmberské heraldiky, přičemž jejím nositelem nebudou vždy pouze Rožmberkové.

Zajímavou heraldickou kompozici přináší např. erb v tzv. Rožmberském antependiu, které vzniklo pro klášter krumlovských minoritů kolem roku 1380. U vyobrazení Bolestného Krista vidíme čtvrcený gotický štít, v jehož prvním a čtvrtém poli se nachází pětistá rožmberská růže a ve druhém a třetím poli je břevno, které v tomto konkrétním případě nemůže symbolizovat nic jiného, než pány z Wallsee (na černém štítu stříbrné břevno). Tím došlo k heraldickému vyjádření pravděpodobných objednavatelů této památky - antipendia; nesporně se totiž jedná o manželský pár Jošta I. z Rožmberka a jeho manželky Anežky z Wallsee.

Jistě pozoruhodný je i další případ. Nejedná se sice o člena rožmberského rodu, nicméně jde o symbol v rožmberských právních záležitostech používaný. Rovněž zvláštní odraz rožmberské heraldiky můžeme sledovat na pečeti Čěnka z Vartenberka, používané v rožmberských záležitostech v době jeho poručnické vlády nad nedospělým Oldřichem II. z Rožmberka. Na pečeti Vartenberk kombinoval vartenberský rodový erb - zlato-černě polcený štít - s rožmberským erbem tak, že gotický štít čtvrtil, přičemž do prvního a čtvrtého pole umístil rožmberskou pětistou růži a druhé a třetí pole nechal polcené (Vartenberkové). Za povšimnutí stojí i pořadí obsazení jednotlivých polí čtvrceného štítu figurami, kdy - přestože se jednalo o Čěnka z Vartenberka, který v dané době dokonce zastával úřad nejvyššího purkrabího pražského, tedy byl nejvyšším úředníkem v zemi - umístil do čestnějších polí, tedy prvního a čtvrtého, rožmberskou růži. Nesporně i to mělo vyjádřit mimořádnou prestiž rožmberských držav a jména.

Rožmberské antependium – detail vyobrazení znaku

Pečeť Čěnka z Vartenberka

(foto Anna Kubíková, Rožmberské kroniky, Veduta, České Budějovice 2005, str. 222,223)

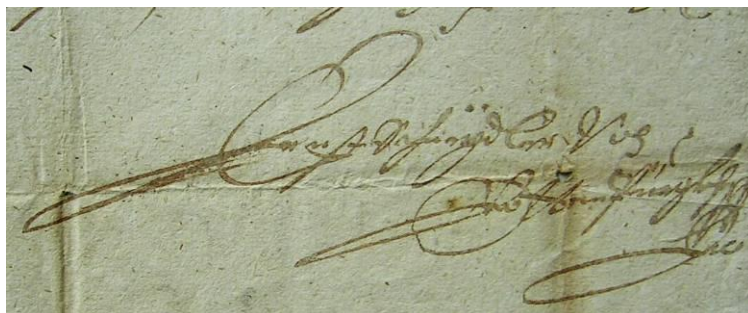
*Oplatková pečeť Arnošta Schneidera
z Rottenburgu z roku 1609*

Mezi nepříliš známé jihočeské vladycké rody patří Schneiderové z Rottenburgu, jejíž genealogii se zatím nikdo soustavně nevěnoval.

V pátek, na den sv. Markéty (tj. 13. 7.) roku 1601 obdaroval císař Rudolf II. znamením vladectví „neboližto erbem“ Arnošta Schneidera, aby se mohl psát z Rottenburgu. Erb je v saalbuchu¹ přesně popsán a je celkem jednoduchý. V černém poli jelen ve skoku přirozené barvy držící v tlamě dubovou ratolest s třemi zlatými žaludy. Klenotem je půl rostoucího jelena ze štítu mezi černo-stříbrným a stříbrno-červeným buvolím rohem. Korunovaný turnajský helm, pokrývadla týchž barev.

Bohužel se zde nic nehovoří o původu obdarovaného. Dle bádání pana Miroslava Milce lze spojit tuto rodinu se Schneid(l)ery z Českých Budějovic. Sigmund Schneidr je připomínán 7. 6. 1545 v testamentu a roku 1554 kupuje dům v Plachého ulici čp. 210.² Nejstarší českobudějovická matrika pokřtěných uvádí 2. 2. 1623 jako kmotra u křtu Kašpara Schneitlera a 23. 1. 1622 křtí dceru Zuzanu Jiří Schneitler. Berní rula pro Pražská města zná ve Starém Městě Pražském v týnské čtvrti „dům po Janovi Jiřím Schneiderovi pustý“.³

Ve Státním okresním archivu v Českých Budějovicích je v tzv. chronologické řadě č. 36 listina z 6. května 1609, vlastnoručně sepsána a podepsána Arnoštem Schneiderem z Rottenburgu. Listina je daná na „Schneiderhofu“ a je na ní oplatková pečeť s jelenem ve skoku.

Podpis Arnošta Schneidera z Rottenburgu na listině z roku 1609

Další písmenný doklad máme až o synovi Arnošta, Janovi Jiřím Schneiderovi z Rottenburga z roku 1630. Jemu darovala, na zvláštní přímluvu svého syna Karla Alberta, Marie Magdalena Buquoyová svůj dvůr v Kondrači. V rodinném archivu Buquoy se zachovala vidimace darovací listiny, kterou provedl 27. 4. 1707 veřejný císařský notář a novohradský městský písař Jan Stanislav Höger.⁴

¹ SÚA Praha, Saalbuch 12b, fol. 695 - 696

² Jaroslav Kubák, Topografie České Budějovice 1540-1800, str. 222

³ Kralovodvorská ul 663 (edice Dr. Václav Líva, Berní rula 3 – Pražská města, Praha 1950)

⁴ SOA Třeboň, RA Buquoyové, inv. č. 78 203.31 (4496)

„My, Marie Magdalena hraběnka Buquoyová, svobodná paní z Vaux, rozená hraběnka z Biglia, paní na hrabství a panství rožmberském, novohradském a libějovickém, spolu s naším milovaným panem synem Karlem Albertem de Lonqueval, hrabětem z Buquoy, svobodným pánem z Vaux, rytířem kalatránského řádu, komandérem z Alumudiel, římsko-císařským jakož i španělským královským komořím Jeho veličenstva, oduševnělým kapitánem čtyř setnin jezdeckta a jedné pěší roty, ordonačním důstojníkem ve Flandrech, stvrzujeme touto listinou pro nás samé a všechny naše potomky-dědice, následující rozhodnutí: s milostivým přihlédnutím a zvážením všech dobrých, snažných a věrných služeb, jež pro nás koná se vši pozorností náš vždy horlivý a našemu milovanému panu synovi hraběti s úctou nakloněný, oddaný a šlechetný Jan Jiří Schneider z Rottenburgu, v němž máme spolehlivé zastání jak v udržování chodu dvora v čase naší nepřítomnosti nebo jsme-li na cestách, či při různých komisích, ale i při mnoha jiných situacích, kdy dotyčný vždy milostivě a s nevšední ochotou nešetříce námahy ani sil, vyhovuje vždy odevzdaně naším žádostem a přáním. Protož pohnuti tímto zjištěním, avšak především na přimluvu našeho shora jmenovaného pana syna, vydáváme ve prospěch Jana Jiřího následující usnesení:

projev zvláštní přízně nás vedl k rozhodnutí věnovat mu z našeho majetku ladem ležící dvůr, jež se nachází ve vesnici Kondrač (Neudorf) mezi dvěma domy pana preláta, náležející vyšebrodskému klášteru a stojícího na pozemku našeho novohradského hrabství. Dvůr byl původně přivtělen k žumberskému statku⁵.“

Dále se v listině uvádí, že po Janu Jiřím Schneiderovi přecházejí všechna dědičná práva na jeho manželku Kateřinu Schneiderovou roz. Schwarzmanovou a na všechny jejich šlechtické dědice manželského původu, i na dědice dědiců, až do vymření přímé rodové linie. Ti všichni však musejí mít „kladný poměr ke svatému katolickému náboženství“, protože nemanželští a nekatoličtí dědicové jsou listinou vyloučeni. Dále byl dvůr v Kondrači osvobozen ode všech úroků, desátků, roboty i veškerých dlužných pohledávek, vyjma císařsko-královských kontribucí, jimž podléhal každý šlechtic osobně. Sama sobě vyhradila Buquoyová požadavek, aby manželé Schneiderovi i jejich zákonní manželští dědicové chovali k ní a všem jejím nástupcům na hrabství Nové Hradky vždy a za všech okolností vážnost a úctu, aby si byli vědomi „zvláštnosti předání daru a zproštění ode všech povinností na něm váznoucích.“ A kdyby došlo k situaci, že by přímá linie potomků Jana Jiřího Schneidlera vymřela, měl dvůr se vším příslušenstvím připadnout zpět na Buquoye. V tom případě se mělo vyjednat vyrovnání za stavební úpravy, dluhy atd.

Darovací listina pak končí těmito slovy: „Přejeme si, aby z úcty k našemu jménu a stavu, vědomi si laskavosti námi předaného milostivého daru osvobozeného ode všech plateb a povinností, plně respektovali – jak shora jmenovaný Jan Jiří a jeho milovaná manželka Kateřina a jejich manželští potomci – tak i všichni další přímí dědicové a dědicové dědiců v tom, že jej budou ve všech dobách, tedy i tehdy kdy tu již nebudeme, svědomitě spravovat, ochraňovat a dbát a aby na něm nikdy nedocházelo k sebemenším rozmíškám nebo stížnostem. Tuto listinu považujeme za vyjádření naší vůle a mínění učiněné s naprosto věrným a čestným úmyslem bez citového pohnutí. K její platnosti a potvrzení jsme připojili náš vlastnoruční podpis a poručili opatřit listinu naší velkou hraběcí pečeti.

Dáno na naší hraběcí rezidenci zámku Rožmberk v pátek před svátkem sv. spoštola Tomáše apoštola, dne 20. v roce naší spásy jeden tisíc šest set třicet. Marie Magdalena hraběnka Buquoyová.“

⁵ Roku 1610 přikoupil Petr Vok z Rožmberka k panství Nové Hradky dva kmetci (poddanské) dvory v Kondrači od budějovického měšťana Petra Pavla Kotraby, které původně patřily Jindřichu Pouzarovi z Michnic, pánu na Žumberku

Rozrod nejstarších generací Schneiderů z Rottenburgu⁶

Arnošt Schneider z Rottenburgu

13. 7. 1601 mu císař Rudolf II. uděluje erb jako znamení vladectví s titulem z Rottenburgu

1609 píše list na „Schneiderhofu“

1619 uváděn s manželkou a dětmi ukrytý v hradě v Nových Hradech před buquoyovým vojskem⁷

Děti:

A) Jan Jiří Schneider baron z Rottenburgu

*cca 1602 ...

Roku 1630 mu baronka Marie Magdalena Buquoyová darovala svůj dvůr v Kondrači

I. manželka: Kateřina Schwarzmánová

II. manželka Eva Rosina rozená Sudková z Dluhé⁸.

+ 9.6.1659 na svém dvoře v Kondrači⁹ Vykonavatelem dědického řízení po jeho smrti byl příbuzný Adam Sudek z Dluhé.

Děti z 1. manželství s Kateřinou Schwarzmanovou:

a) Magdalena, *cca 1625

provdaná za Erazima Xavera Kotrabu z Plobsteina, syna Petra

Pavla Kotraby a Judity, nemanželské dcery rytíře Jindřicha Pouzara z Michnic

a Anežky Severinové z Českých Budějovic, roku 1659 uváděna ve Velešíně

+ roku 1684 v Borovanech, tamtéž pohřbena; její manžel Erazim Kotraba „z Plobensteinu“ pochován 6.8.1689 v Borovanech¹⁰

b) Jiří Arnošt, *1627

od roku 1655 na dvoře v Čičenicích¹¹. Statek zadlužil, že byl nucen jej za 700 zlatých prodat.¹² Roku 1684 uváděn bytem v Petrovicích, od roku 1684 se pak usídlil na dvoře manželky v Dobrkově.

1. oo Anna¹³

2. oo 27.8.1684 v Žumberku s Janou Sabinou Guolfingerovou ze Steinsbergu a na Dobrkově, dcerou Martina Guolfingera ze Steinsbergu¹⁴ a Anny Sabiny roz. Sudkové

+8. 2. 1700 Dobrkov ve věku 73 let¹⁵

⁶ Zpracováno dle Dobřenského genealogické sbírky v Národním archivu Praha a matrik ve SOA Třeboni: FÚ Benešov nad Černou, Kaplice, Mladošovice, Nové Hradky, Rychnov u Nových Hradů, Trhové Sviny a Žumberk a dalších pramenů, specifikovaných v poznámkách

⁷ Dr. Fritz Schattauer: Die Eroberung der Stadt und Burg Gratzen durch General Buquoy am 24. und 25. Juni 1619, časopis Glaube und Heimat č.6/1989

⁸ Roku 1651 je uvedena jako 24 letá, narozena tedy cca 1627.

⁹ Jeho dědické pozůstalostní řízení s uvedením potomků je všito do gruntovní knihy vsi Kondrače z let 1637-1684 (SOA Třeboň, HA Nové Hradky 4810/54)

¹⁰ SOA Třeboň, FÚ Borovany, matrika č. 1 (NOZ 1665-1688) a 2 (NOZ 1689-1723)

¹¹ dle Mikuschkowicze, SOA Třeboň, IA-6Wgama Nro1, I. Díl, str. 129, dvůr nesl později čp. 15 a 16

¹² dtto

¹³ dle Mikuschkowitze (dtto) to byla neteř Španěla Rodriga dies de las Farreas, ferdricha dona Marradase

¹⁴ Martin Guolfinger ze Steinsbergu působil mj. jako lesmistr hrabat Buquoyů. +11.11.1655, vdova Anna Sabina r. 1681 (Mojmír Chromý: Guolfingerové ze Steinsbergu-rytíři, fořtové, komedianti, vyšlo v Obnovené Tradici roč.2001, str.51)

¹⁵ SOA Třeboň, FÚ Žumberk matrika 3, fol.444: „Anno 1700, 8.2. obiit Nobilis Dominus Georgius Ernest Schneider a Rottenburg ex Dobrigau, Ann. 73.“

Děti:

Antonius Karel Schneider

Narozen 1661 v Kaplici¹⁶, pak uváděn v Petrovicích

*I. oo 4.11.1685 Mladošovice s Marianou, dcerou Víta Přesky z Břilice
jejich děti:*

- i Bartoloměj, *22.8.1686 Petrovice
oo 28.8.1718 Mladošovice s Lidmilou Mrázovou z Petrovic,
+1722 Petrovice*
- ii Jan, *26.6.1688 Petrovice
2.oo 20.2.1724¹⁷ Mladošovice s Dorotou Dvořákovou z Petrovic*
- iii Mariana, *9.4.1690 Petrovice*
- iv Dorota, *12.2.1692 Petrovice*
- v Anežka, *9.1.1694 Petrovice*
- vi Alžběta, *4.6.1696 Petrovice*
- vii Magdalena, *17.7.1697 Petrovice*
- viii Karel, *8.2.1700 Petrovice*
- ix Apolena, *2.1.1703 Petrovice*
- x Petr Pavel, *18.6.1705 Petrovice*

Thomas Schneider

*uváděn v Dobrkově (dnes Dobrkovská Lhota), roku 1702 v žumberské matrice
označen „nobilis“*

Manželka: Dorota

Jejich děti:

- i Anna Alžběta, *1. 5. 1700 Dobrkov¹⁸*
- ii Marie Barbora, *19. 3. 1702 Dobrkov¹⁹*
- iii Rosina, *1. 8. 1704 Dobrkov²⁰*
- iv Matěj, *20. 8. 1709 Dobrkov²¹*
- v Marie Rosina, *7.1.1712 Dobrkov*
- vi Augustin²², řečený Steinmetz, *12.8.1713 Dobrkov
oo 6.2.1746 Rychnov u Nových Hradů
se Žofíí Rothbauerovou, vdovou z Kondrače čp. 7
hospodář v Kondrači čp. 7*
- vii Martin, *12.8.1713 Dobrkov*
- viii Jan, *11.5.1717 Dobrkov
oo 8.8.1748 Rychnov u Nových Hradů
s Marií, dcerou Šimona Rothbauera z Dobrkova
pak hospodář v Kondrači čp. 30*

¹⁶ matrika FÚ Kaplice č. 1 z let 1642 – 1667, fol. 232

¹⁷ „Jan Schnaydler rodilej ze starožitného rodu zemanského“ (FÚ Mladošovice II/256)

¹⁸ při křtu jí za kmotra stál Albert Schneider z Kondrače s manželkou Annou

¹⁹ při křtu jí stál za kmotra Albert Schneider a panna Barbora Bejšovcová z Čížkrajic

²⁰ za kmotry jí stáli při křtu šlechtična Barbora Bejšovcová z Čížkrajic a šlechtic Jiří Eichern z Reuchenbachu na Čížkrajicích.

²¹ kmotrem mu byl Pan František Josef Guolfinger, „grevoliér“ z Čížkrajic a jeho žena Mařenka; tento urozený pán daroval též jeden obraz do galerie ze života svatého Filipa Benici v novohradském servitském klášteře

²² „Ein Frei – ledige Person, der sich der Herrschaft Gratzen Unterthänig ergeben“ – svobodná osoba, která se dala do poddanství novohradskému panství, SOA Třeboň, gruntovní kniha rychtářství žumberského od r. 1684

- ix Urban, *3. 5. 1720 Dobrkov
oo 8.10. 1747 Benešov nad Černou s Barborou Wiesingerovou z Klení
později uváděn ve Valtěřově; jeho potomci žili v Žumberku 28, kde byl
jeho vnuk Ignác Schneider, osoba svobodná, kameníkem. Ignác se
oženil se 25.11.1781 v Žumberku s Anežkou Bauernoplovou
z Chudějova 3
- x Alžběta, *19.2.1723 Dobrkov

Matěj Schneider z Rottenburgu

*cca 1670

oo 22. 1. 1697 Žumberk s Barborou, dcerou Jakuba Tocha z Dobrkova a Marie²³

Jejich děti:

- i Marie, *17.10. 1697 Dobrkov
- ii Voršila, *17. 10. 1697 Dobrkov (dvojčata)
- iii Kateřina, *12.11.1698 Dobrkov
- iv Ondřej, *22.11.1701 Dobrkov
později uváděn jako nepoddaný malý domkář v Nesmeni
II. oddán 23. 5. 1768 v Žumberku s Anežkou, dcerou +Františka
Treuera, bývalého mlynáře na mlýně Podmosky
- v Matouš, *5.9.1704 Dobrkov
žil v Trhových Svinech
manželka Justýna
jejich děti:
- Mikoláš, žil v Trhových Svinech, nepoddaný
oddán 17.7.1763 v Žumberku s Kateřinou, dcerou Jana Zlabského
z Oseka
- Kašpar, nepoddaný,
oddán 1. 8. 1761 v Žumberku se Žofií Bubnovou, vdovou z Besednice
- Tomáš, kameník ze Lhotky, nepoddaný
oddán 14. 1. 1776 v Žumberku s Marií, dcerou Vavřince Pokorného
pasáka dobytka z Dobrkova 8
+17.3.1766 jako „chudý podruh“ v Dobrkově²⁴
- vi Šimon, *26. 10. 1707 Dobrkov
- vii Rozina, *11.3.1710 Dobrkov
- viii Vavřinec, *26.7.1719 Dobrkov

c) Václav Schneider z Rottenburgu
uváděn v dědickém narovnání roku 1659

d) Albert Lorenz Schneider z Rottenburgu
-od roku 1660 majitel dvora v Kondrači po otci
-roku 1676 uveden v revizitaci berní ruly²⁵ jako držitel dvora po otci Janu Jiřím. Ke
dvoru náleželo 100 strychů polí, louky na 20 for a 4 provazce lesa. Dobytka měl
vlastního: 5 krav, 3 jalovice a 1 prase, v nájmu měl 6 volů, 3 krávy, 1 jalovici a 8 ovcí.

²³ SOA Třeboň, FÚ Žumberk, matrika č. 3, fol. 330. Překlad z němčiny: Dne 22. 1. 1697 byli oddáni v křesťanském obřadu urozený pán Matěj Schneider z Rottenburgu, syn urozeného pána Jiřího Arnošta Schneidlera z Rottenburgu a jeho bývalé ženy Anny s pannou Barborou, dcerou Jakuba Tocho z Dobrkova a jeho ženy Mariany. Za svědky stáli Matěj Schuster a Jan Wanckho z Dobrkova.

²⁴ „Matthias Schneider de Rotthenburg, inquilinus pauper“

-testament 1706, dvůr i s příslušenstvím v ceně 1675 zlatých 42 krejcarů

1. oo s Jenovefou ... (+9.4.1687 Kondrač)

2. oo. 12. 2. 1692 v kapli v Čížkrajicích s Annou Františkou, dcerou zemřelého Jindřicha Oderlíka z Oderlíku

děti z prvního manželství:

I. Helena , * ... , uváděna r. 1706

II. Anna Klára, *28.4.1666 Kondrač

III. Jindřich František, *28.6.1669 Kondrač, + před 1706

IV. Marie Alžběta, *15. 9. 1671 Kondrač

V. Marie Terezie, *12.12. 1676 Kondrač

VI. Marie Salome, *1. 6. 1676 Kondrač

VII. Anna Alžběta, *8. 4. 1681 Kondrač

VIII. Antonín Ignác, *31. 7. 1683 Kondrač

dne 3. 10. 1707 se ujal dvora v Kondrači po otci

dne 2. 6. 1717 hrabě Karel Kajetán Buquoy dovoluje, aby „pan Antonín Ignác Schneider z Rottenburgu prodal svůj dvůr v Kondrači Janě Sabině z Muckenbergu²⁶

oo 21. 9. 1723 se Žofíí Frankovou z Č. Budějovic

jejich děti:

a) Johann Franz Antonín, n. 18. 1. 1724 Kondrač

b) Karel Josef Antonín, n. 11. 3. 1726 Kondrač

c) Jakub František Anton, n.10. 7. 1729 Kondrač

d) Marie Johana, n. 2. 3. 1733 Kondrač

+9. 12.1743 v Kondrači

děti z druhého manželství s Annou Františkou Oderlíkovou z Oderlíku:

IX. Jan Antonín, *13. 12. 1692 Kondrač

oddán 11. 1. 1721 v Nových Hradech s Alžbětou, dcerou Mathiase Stixe, sedláka v Chlupaté Vsi;

X. Jan, *19. 6. 1695 Kondrač

XI. Kateřina Barbara, *28.12. 1698 Kondrač

XII. Marie Eleonora, *11. 1. 1701 Kondrač

B) Zdeněk Schneider z Rottenburgu

**cca 1610*

Uveden v Soupise poddaných dle víry kraje bechyňského z roku 1651 v Kramolíně.²⁷

Zde je uveden jako 40ti letý zeman s manželkou Lidmilou se čtyřmi služebnými na usedlosti, ale děti uvedeny nemá.

Roku 1651 též uveden jako svědek při koupi svobodného dvora v Kojákovcích Erazimem Kotrabou z Plobštejna a jeho paní Marií Magdalenou rozenou Schneiderovou z Rottenburgu.²⁸

Rodokmen tohoto vladyckého rodu je pěkným příkladem jihočeského vladyckého rodu. Jednak jak byl příbuzensky propleten s další drobnější šlechtou, ale i to, že dokladuje, jak některé z

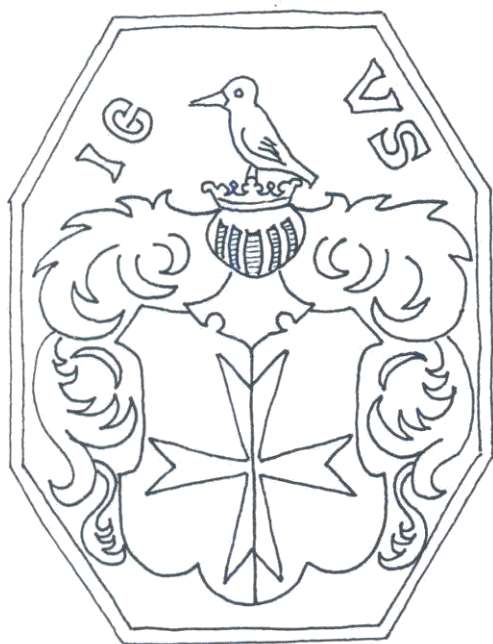
²⁵ SOA Třeboň, HA Nové Hradky sign. 4219a

²⁶ byla to jeho teta – viz Jiří Arnošt Schneider z Rottenburgu (+1700), která se podruhé provdala

²⁷ edice SÚA Praha 1997, 3. díl, str. 656

²⁸ SÚA Praha, Nová manipulace 62/3

těchto rodů postupně chudly. Když čteme v žumberské matrice, že roku 1760 byl pochován Mathias Schneider de Rotthenburg, podruh chudý, neubráníme se úsměvu.

Gnolfinger von Steinberg

Sudkové z Dluhé

Mrázové z Petrovic

Oderlík z Oderlíku

Vyobrazení pečeti rodů v článku uváděných nakreslil Miroslav Mílec.

Město leží v rovinaté krajině při soutoku Lužního a Mlýnského potoka na křižovatce cest Plzeň, Rozvadov a Domažlice – Tachov vzdáleného 13 km. Zde u brodu přes vodu byl kolem r. 1250 hrad chráněn soustavou rybníků a potoka. Na druhém břehu vzniklo nedlouho po dostavění hradu i poddanské městečko. Hrad i městečko založili bratři Ratmír a Bohuslav ze Škviřína, předci pána ze Švamberka. Původně raně gotický hrad s mohutnou válcovou věží poklesl na významu r. 1342 s výstavbou nového rodového hradu Švamberk, který též nazýván Krasíkov. K hradu i městečku se váže na tehdejší dobu jedna zvláštnost. V případě, že nebyl mužský potomek, měla svobodná dcera, pokud žila na hradě, stejná práva a nároky jako syn.

Hrad v Boru u Tachova

R. 1430 byl hrad neúspěšně dobýván husity, přesto je uváděn v r. 1454 jako pustý v důsledku, že vrchnost žila na Švamberku. Až po r. 1500 byl opraven a pozdně goticky přestavěn a opět se stal sídlem vrchnosti. Jan Vilém ze Švamberka rok před svou smrtí roku 1650 prodal panství Zikmundovi Bedřichovi, hraběti z Götzen. Po jeho smrti dědi manželka Isabela Trčková z Lipy a později syn Jan Zikmund. Celé panství kupuje r. 1720 kníže Dominik Markvart Löwenstein von Werthaim. V pol. 19. stol. je hrad upraven novogoticky, zejména v exteriéru, byly zbořeny hradby a hrad s městečkem byl připojen pod správu panství bezdružického. Po druhé světové válce připadl hrad městu Bor a zřízen v objektu internát. Po roce 1990 se hrad stal zájmem finančních podvodů. Na hradě se r. 1993 uskutečnilo setkání rodu Löwenstein v rámci uplatnění restitučních nároků této německé rodiny. Přestože ztratila veškeré majetkové nároky, zúčastnilo se 24 členů rodu od nejmladší dvouměsíční princezny Alexandry po nejstaršího prince Johanna.

Poddanská obec Bor, založena ve druhé pol. 13. stol. (našel se údaj z r. 1264) na druhém břehu proti hradu, měla jednu vrchnost a tím i stejné osudy. Město bylo chráněno příkopem, hradbami se třemi bránami a jednou fortanou a několika baštami. Vše se dochovalo až do 19. stol., kdy byla část zbořena, zbytky opevnění se dochovaly dodnes a byly k nim přistavěny domy. Zejména ve východní části města za špitálem jsou zřetelné zbytky příkopu, hradeb a bašt, přestavěné na obydlí. Město v 18. stol. několikrát vyhořelo. Protože obdrželo od vrchnosti mnoho privilegií již od svého založení, mohlo se nadále společensky rozvíjet.

Na náměstí protáhlého tvaru vévodí kostel sv. Mikuláše pův. z r. 1384, jeho dnešní podoba je z r. 1740 s původní pozdně gotickou věží. Při poslední nedávné úpravě kostela byla dlažba vytrhána včetně náhrobků složených vedle kostela. Dlažba byla nahrazena světlou leštěnou dlažbou, která se do prostoru moc nehodí, ale je to moderní !!! Okolo náměstí jsou patrové domy upravené v třicátých a padesátých letech 20. stol., uvnitř renesanční. Bohužel jsem

zaznamenal u několika domů zezadu bourání vnitřku, ale i celé části domu a nahrazování novou moderní.

Náměstí v Boru u Tachova

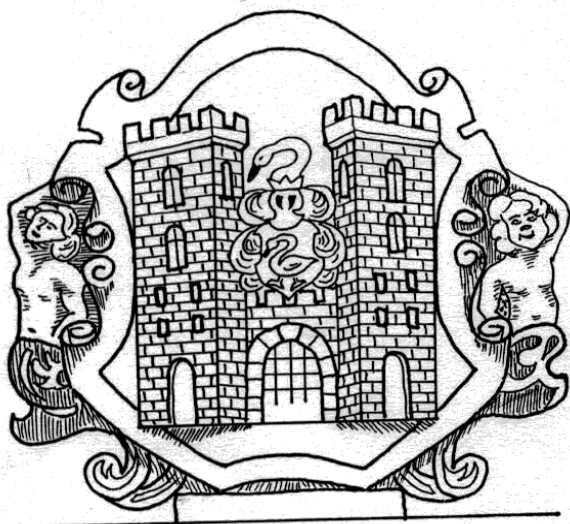
Nedaleko kostela na pravé straně je radnice ze 17. stol. s kamenným městským znakem v barvách (obr. 1). Vedle stojí panský dům též s kamenným znakem Löwensteinu. Při cestě z náměstí k hradu se prochází kolem špitálu snad ze 13. stol., navazuje klášter novogoticky upraven v 19. stol. Po jeho zrušení za Josefa II. byl upraven na byty až do našich dnů. Naproti bráně do hradu byla postavena r. 1688 Loreta nákladem Izabely Trčkové z Götzen. Uvnitř jsou ambity pokryty nástropní malbou a 22 obrazů Utrpení Kristova. Uprostřed se nachází Loretánská kaple, což je prostá cihlová stavba.

Jako každé město, také i Bor se musel prezentovat znakem a v úředním styku i pečeti, ale o tom se moc neví. Městečko – městys je zmiňováno r. 1369 německy jako Hayd, latinsky Merica, r. 1409 in oppido Bor Majori, r. 1446 Chodský Bor, r. 1476 městem Haid stad. Od jeho založení nemáme žádné zprávy, jaký znak používalo město do r. 1602.

Císař Rudolf II. majestátem, daným na Hradě pražském ve středu po sv. Jiljí t.j. 4. září L. 1602 vysadiv jim trh téhodní na každé úterý a pečť a erb ráčil udělit: Štít všecken modrý neb lazurový, v témž štítu brána s mříží, po každé straně brány věže kamenné, dole v každé věži okno, u prostřed druhé a u vrchu po dvou oknech křížových nad týmiž okny krancle neb stínky. Mezi týmiž věžemi nad branou a mříží erb neboližto štít červený neb rubínový a v něm labuť s zlatými nohama a pyskem k pravé straně obrácená stojí, nad tímž štítem kolčí helm a okolo něho přikryvadlo bílé a červené barvy s obou stran dolů visí, a nad helmem krk labutí až po prsy zlatým pyskem k pravé straně obrácený se vidí...

Originál pergamen znakové privilegium o rozměrech 48,5 x 27,7 x 7,5 cm je uložen v SOKA Tachov – AM Bor. Avšak mezi textem a vyobrazením na privilegii je nesrovnalost. V textu se výslovně nepíše o stříbrné labuti v červeném poli, jak vyplývá z popisu přikryvadel a znaku Švamberka jako vrchnosti, v miniatuře je labuť černá a v klenotu je krk labutě také černý, ani štít není vybarven modře. Bylo to způsobeno asi nepozorností nebo spěchem malíře. Konšelé i radní se řídili textem privilegia a ne vyobrazením, jak nám dokládá zachovalý erb na radnici.

Je uváděno a známo 6 pečeti a 3 razítka, ale chtěl bych Vás seznámit se sedmou, a to nejstarší pečetí z r. 1515, kterou jsem nedávno našel. První dvě známé pečete pocházejí též z 16. stol. a jsou uloženy v archivu chebském. První pečeť o průměru 35 mm na listu ze dne 31.5.1542 pod krytem papíru má zobrazenou labuť, heraldicky doprava krácející, oddělenou linkou od majuskulního opisu, kde je čitelné pouze slovo SIGILLVM. Druhá pečeť o průměru 37 mm na listu ze dne 24.1.1595 pod krytem papíru má vnější okraj ohraničen vavřínovým věncem a majuskulní opis + SIGILLVM + CIVIVM – MERICA + oddělen linkou od heraldicky vpravo krácející labutě. Obě uloženy v SOkA Cheb – AM Cheb, sig. A3751, fasc. 675, kart. 492. Všechny ostatní pečete pocházejí až z pozdější doby 17. stol.

obr. č. 1 - městský znak Boru u Tachova

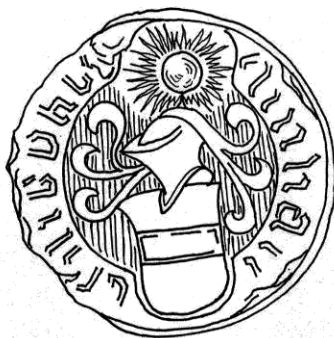

obr. č. 2 - pečeť Boru u Tachova z r. 1515

Sedmá a zatím nejstarší pečeť se nachází v SOA Třeboň – Cizí statky kart. 41, inv. č. 294, orig. perg. 30,8 x 14,1 x 2,8 cm s datem 15.11.1515, česky psané – kde purkmistr a rada města Boru osvobozuje špitál, postavený Jindřichem ze Švamberku na městských pozemcích, od všech poplatků. K pergamenu je přivěšeno na pergamenovém proužku ve voskové misce pět pečeti. Jako první je přivěšena černá gotická pečeť o průměru 55 mm, vnější okrajová linka uzavírá majuskulní opis + S. CIVIVM. IN. MERICA + oddělen linkou od obrazu. Na routami s tečkou uprostřed damaskovaném pečetním poli je heraldicky doprava krácející rozkřídlená labuť (obr. 2). Jako svědkové svoje pečete připojili: Jan Lejtold z Ebrnic, šultýř z Norimberku, Jan Linhart z Hrádku na Trpistech, Jiřík Lejtold z Ebrnic na Nekmíři, pečeť se nedochovala, a Jiřík z Metolu.

Jiřík z Metolu

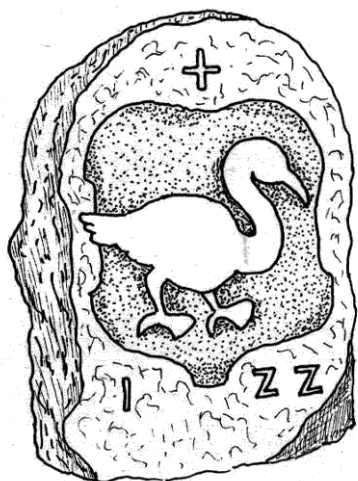

Jan Linhart z Hrádku

Jan Lejtold z Ebrnic

Při poslední necitlivé úpravě kostela sv. Mikuláše na náměstí byly s dlažbou vyhozeny i náhrobní kameny, některý se i zlomil. Nachází se zde i jednoduchý gotický hraniční kámen bez opisu jen s erbem Švamberku s labutí kráčející heraldicky doleva (obr. 3) oproti ostatním členům rodu, kteří mají labuť kráčející heraldicky doprava, jak ji lze vidět běžně vyobrazenou. Některé větve rodu, aby se odlišily, obracely erbovní znamení na druhou stranu, v tomto případě se jedná o Hánovce ze Švamberka. Kámen, ač bez opisu, má na sobě nedávno obnoven letopočet 1722 a křížek. V tomto případě byla při špatné čitelnosti 4 zaměněna za 7. Rod vymřel po meči r. 1664 Adamem. Jelikož známe z tohoto rodu r. 1385 Hynka a r. 1422 Jana Hánovce ze Švamberka, dá se usuzovat, že se jedná o kámen Jana Hánovce. Je to nádherná gotická památka.

Hraniční kámen

Hrad v Boru u Tachova

Doporučená literatura:

Z. Procházka J. Úlovec	<i>Hrady a zámky okr. Tachov, 1988, str. 13</i>
J. Pelant	<i>Znaky a pečete západočeských měst, 1985, str. 31</i>
A. Sedláček	<i>Heraldika, 1925, str. 39</i>
M. Kolář	<i>Heraldika, 1902, str. 298</i>
A. Rybička	<i>Památky archeologické IX., str. 847</i>
K. Liška	<i>Heraldická ročenka, 1977, str. 89</i>
K. Kuča	<i>Města a městečka v Čechách I., 1996, str. 184</i>
A. Sedláček	<i>Místopisný slovník historický, 1908, str. 43</i>
Kolektiv autorů	<i>Ottův slovník naučný, díl IV., str. 362</i>
J. Čarek	<i>Městské znaky, 1985, str. 85</i>
Kolektiv autorů	<i>Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, 1985, str. 36</i>
J. Malý	<i>Slovník historický, 1877, str. 815</i>
T. V. Bílek	<i>Dějiny konfiskací v Čechách, 1883, str. 647</i>
R. Procházka	<i>Genealogisches Handbuch, 1973, str. 276</i>
M. Novobilský P. Rožmberský	<i>Zapomenuté hrady, tvrze a místa, 1997, č. 13</i>
Z. Procházka J. Oulík	<i>Historické náhrobníky Tachovska, 1995, str. 15</i>

Asi 5 km jižně od Strakonic leží obec Miloňovice, kde se v objektu bývalého poplužního dvora nachází dosud opomíjený a pro regionální historii téměř neznámý erb.

Erb Františka Josefa Klenkv z Vlastimilu

Vlásek, který působil v rožmberských službách, se stal později purkrabím na Helfenburku. Kromě něho vlastní miloňovický dvůr také Martin Vlášek, jehož vdova Domka zemřela před rokem 1455.

Počátkem 16. století sice část vsi získal Vilém z Buzic, ale samotnou tvrz drželi Petr Radkovec z Mirovic 1532 a po něm Voršila ze Žihobce. Synové Petra Radkovce - Jan a Hynek prodali před rokem 1541 tvrz, dvůr poplužní a ves Miloňovice za 450 kop Václavovi Buzickému z Buzic, který zemřel v roce 1557 a odkázal svůj majetek dcerám Ludmile a Markétě. V roce 1589 zakoupil stávající dvůr Jindřich Dejm ze Stříteže, kterému byla po Bílé hoře polovina statku zkonfiskována. Tvrz s příslušenstvím byla potom prodána Volfovi Ilburkovi z Vřesovic na Podsedících za 10 000 kop míš., ale ten ji prodal ještě téhož roku Ferdinandovi Rudolfovi Lažanskému z Bukové. Kratší dobu náležely Miloňovice statku Oseckému a Mladějovskému, ale Ferdinandův syn František Adam prodal v roce 1661 tvrz, dvůr a ves Miloňovice a další osady Leopoldu Václavovi Kolchrejtárovi z Kolchrejtů (r. 1669). Později držel Miloňovice Ignác Jetřich Vitanovský z Vlčovic (r. 1681). Manželka jeho Johanka Majdaléna rozená Hrzánka z Harasova prodala v roce 1683 Miloňovice s celým dědictvím Františkovi Jiřímu Doudlebskému z Doudleb a jeho manželce Lidmile Veronice z Kalenic. Od nich koupil všechny statky v roce 1685 Gundakar z Ditrichštejna a připojil je k Vlachovu Březi.

Kdo byl dalším majitelem rozpadající se tvrze se zatím zjistit nepodařilo. Jedno je však jisté. Při severozápadní části obce leží dvorec, jehož doménou je tzv. Panský dům, vybudovaný zřejmě v 17. století. Kdo měl zájem na zachování sídla svědčí skutečnost, že kromě výstavního domu vyrostla v jejím okolí soustava hospodářských budov. Ty byly v dalších letech rozšiřovány a zvelebovány zejména drobnou českou a německou šlechtou. Zřejmě v 19. století získali Miloňovice Klenkové. Tento pro nás téměř neznámý rakouský rytířský rod získal v r. 1866 predikát z Vlastimilu. Antonín rytíř Klenka zakladatel rodu a

První zpráva o obci je z roku 1243, kdy Miloňovice daroval Bavor ze Strakonic maltézskému řádu ve Strakonicích. Počátkem 14. století zde sídlil vladyka Ctibor, který tu zřejmě postavil i tvrz. V roce 1373 jsou zde jmenováni Bašek a Pešek z Miloňovic, kteří měli ještě dva bratry Hrzka na Nebřehovicích a Vojtěcha na Budkově. V roce 1398 koupili popluží v Droužeticích a plat v Černíkově bratři Jan a Oldřich Kočkové a Ctibor z Miloňovic. Oldřich vlastnil Droužetice a Jan sídlil na Miloňovicích asi až do roku 1410. V té době je koupil Vlášek z Kruhu, syn Peškův, který se připomíná v letech 1408—1412 jako pán na Jeníně.

držitel několika řádů byl znám jako pražský průmyslník a lidumil. Jeho vnuk Antonín František Josef Klenka z Vlastimilu se sice narodil r. 1871 v Praze, ale zemřel r. 1927 jako velkostatkář na statku miloňovickém. Zřejmě to byl on, kdo nechal kolem roku 1910 radikálně přestavět a navýšit Panský dům o jedno patro. Tato drobná statkářská šlechta se snažila upevnit nejen rodové a majetkové pozice, ale především usilovala o celkové pozdvižení místních hospodářských poměrů. Upomínkou na působení rytíře Františka Josefa Klenka v Miloňovicích je masívní terakotový erb umístěný nad vstupní branou do miloňovického dvora. Červeno - modře rozdělený štít stříbrným kosmým břevnem se třemi žaludy přirozené barvy. Nahoře stříbrný dvouocasý lev ve skoku s červeným jazykem, dole zlato - černé dělený prapor, který je jedenkrát přeložen přes hnědou žerd' se stříbrnou špicí. Dvě korunované turnajské přilby. Pravá s pokryvadly červeno-stříbrnými nese otevřená stříbrno - červeně a červeno - stříbrně dělená orlí křídla, mezi nimiž vyrůstá stříbrný pes s červeným jazykem a se zlatým obojkem. Levá přilba s přikryvadly modro - stříbrnými nese obdobná křídla, stříbrno - modře a modro - stříbrně dělená, mezi nimiž pět (v majestátu omylem zobrazeno 6) stříbrných ječných klasů na stéblech. Devisa: PRO PRAEMIO RECTI.

Jan Kočka z Miloňovic
1411

Václav Vlášek z Miloňovic
1434

Ctibor Kočka z Miloňovic
1495

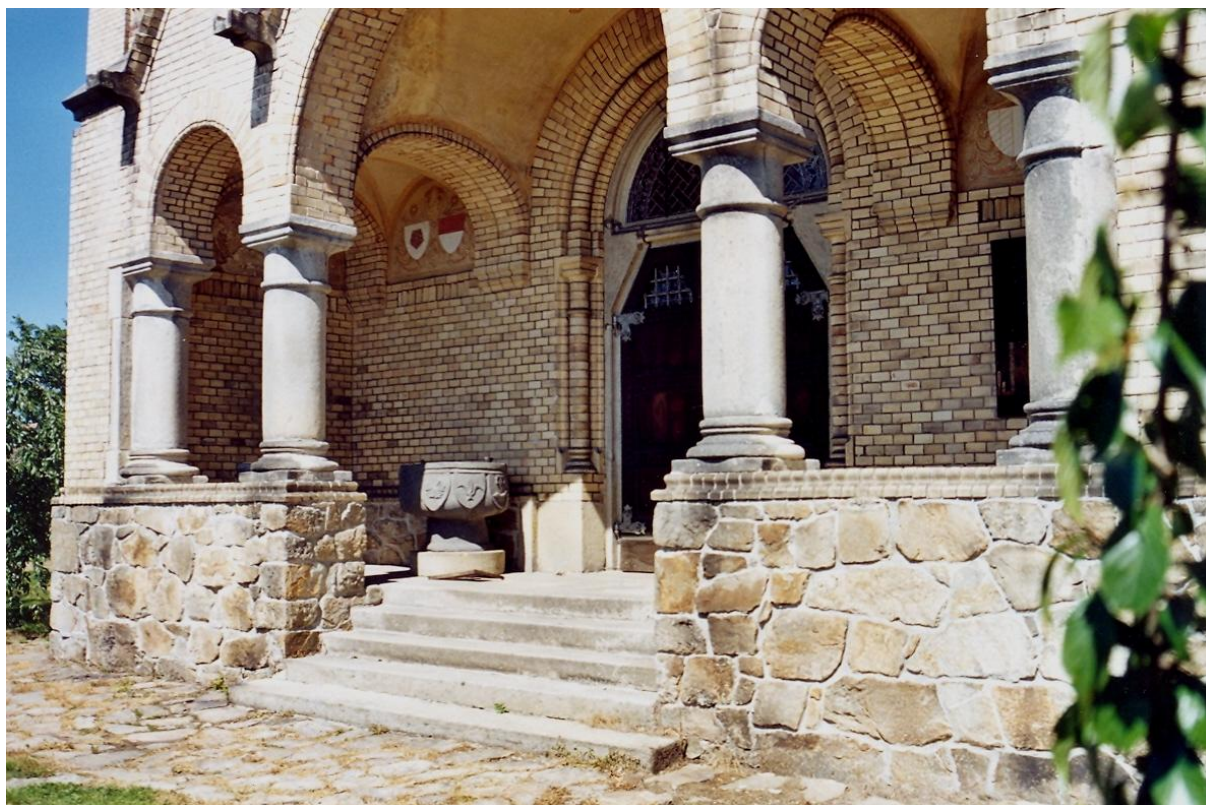
Vyobrazení pečeti výše uvedených nakreslil dle originálů Miroslav Milec.

Použitá literatura:

Sedláček A.	Českomoravská heraldika II., Praha 1925, str. 474
Kašička F. Nechvátal B.	Tvrze a hrádky na Strakonicku, Strakonice 1986, str. 81-84
Sedláček A.	Hrady, zámky a tvrze Království Českého, Díl XI., 1897, str. 243
Buben M. Vavřínek K.	Almanach českých rytířských rodů, 2005, str. 87
Sedláček A.	Místopisný slovník historický, 1908, str. 607

Farní ves Hosín patřila k panství Hluboká. Jelikož fara byla v Hosíně od počátku vsi, okolní vesnice i s hradem Hluboká příslušeli do této farnosti. Zřejmě to byl důvod, proč jsou vyobrazeny v předsíni bočního vchodu nového kostela sv. Petra a Pavla znaky majitelů a zástavních držitelů hradu a zámku Hluboká. Každý držitel Hluboké byl patronem kostela a měl právo dosazovat faráře. Zároveň měl povinnost dbát o dobrý stav kostela.

Kolem bočního vchodu s předsíní je vyobrazeno celkem jedenáct znaků. Z toho je jich osm na stěně ve čtyřech lunetách a tři na stropě.

Obr. č. 1, první luneta - první znak zleva je Čče z Budivojovic. Ten se na Hluboké objevuje v 50. letech 13. století (r. 1253). Kolem roku 1262 dostává od krále Přemysla Otakara II. hrad Velešín, snad jako náhradu za pozemky, které vlastnil na soutoku Vltavy a Malše, kde král založil město Budějovice. Čč z Budivojovic pocházel „ze soudcovského rodu“ a byl nejvyšší soud v království.

Druhý znak je královský a to krále Václava II. Ten vlastní Hlubokou od roku 1290 až do své smrti v roce 1305.

Obr. č. 2, druhá luneta - první znak zleva je Vítka z Krumlova, bratra Závěše z Falkenštejna, který se poté začal psát Vítek z Hluboké. Po smrti krále Přemysla Otakara II. ovládli hrad Hlubokou Vítkovci v čele se Závěšem. Vítek se na Hluboké objevuje kolem roku 1283. Po popravě Závěše Vítek Hlubokou roku 1290 opouští. Byl odsouzen k smrti, ale mohl odejít ze země. Usadil se v Uhrách, kde zemřel.

Druhý znak je pánů z Lobkovic. Hlubokou zastavil císař Zikmund Mikulášovi z Lobkovic v roce 1420 (duben). Po smrti Mikuláše v roce 1425 přebírají dědictví Mikuláš II. a Jan. Ze zástavy Hlubokou vyplácí v roce 1457 král Ladislav Pohrobek.

Obr. č. 3, třetí luneta – první znak zleva je Jindřicha Roubíka z Hlavatec. Ten se Hluboké zmocnil silou na krátkou dobu v roce 1471. Po vyplacení odměny za věrnost králi Jiřímu z Poděbrad vrací hrad vdově po králi Johance z Rožmitálu.

Druhý znak je Zdeňka Lva z Rožmitálu. Hlubokou dědí po vdově po králi, Johance z Rožmitálu, své sestře, která v roce 1475 zemřela a od následujícího roku ji vlastní až do své smrti v roce 1482.

Obr. č. 4, čtvrtá luneta - první znak zleva je pánů z Pernštejna. Hlubokou získal do zástavy od krále Vladislava Jagellonského v roce 1490 (1.května) Vilém z Pernštejna. V roce 1515 přenechává panství synovi Vojtěchovi. Po jeho smrti v roce 1534 přebírá panství na krátký čas jeho bratr Jan. Ještě v témže roce postupuje Jan z Pernštejna Hlubokou své sestře Bohunce manželce Ondřeje Ungnáda.

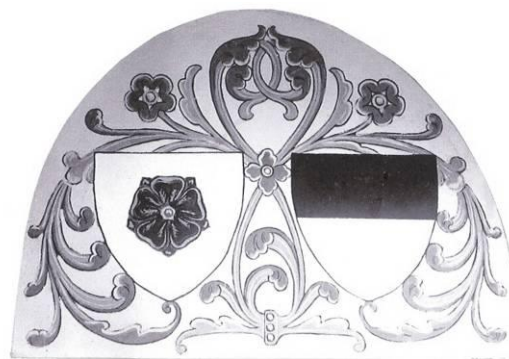
Druhý znak je Ondřeje Ungnáda svobodného pána ze Suneku. Hlubokou převzal po smrti své manželky Bohunky z Pernštejna. Jelikož Ondřej Ungnád neuměl hospodařit, raději se věnoval radovánkám, přenechal Hlubokou své druhé manželce Anně Hofmanové ze Střekova smlouvou ze dne 14.září 1551. Po ní hospodařil od roku 1555 syn Adam, ale pro nevalné hospodaření hlubocké panství královská komora v roce 1561 vykoupila.

Čeč z Budivojovic

Český král

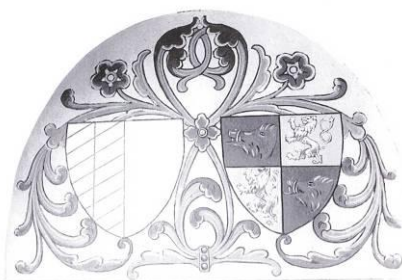
Obr. č. 1

Vítek z Hluboké

páni z Lobkovic

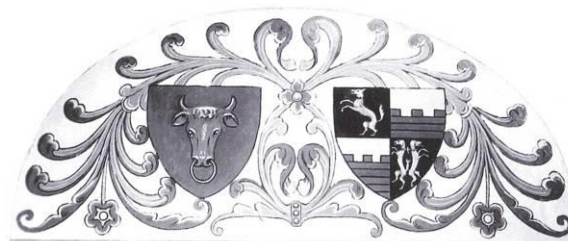
Obr. č. 2

Jindřich Roubík z Hlavatec

Lev z Rožmitálu

Obr. č. 3

páni z Pernštejna

Ondřej Ungnád

Obr. č. 4

Zbývající tři znaky jsou na stropě.

První znak je pánů Malovců z Malovic. Bohuslav Malovec z Malovic na Dřítňi kupuje Hlubokou od zadluženého Jáchyma Oldřicha z Hradce v roce 1598 (prosinec). Po smrti Bohuslava zdědil Hlubokou syn Jetřich v roce 1608. Při stavovském povstání se Jetřich přidal na stranu českých pánů, byl uznán vinným za účasti na povstání a majetek mu byl v roce 1622 (29. října) zkonfiskován.

Druhý znak je pánů z Hradce. Jáchym z Hradce kupuje v roce 1562 Hlubokou dědičně od Ferdinanda I. Již v roce 1565 při válečné výpravě proti Turkům nešťastně umírá a majetku se

za nezletilého syna Adama ujímá vdova Anna Hradecká z Rožmberka. Adam z Hradce se panství ujímá v roce 1568. Po jeho smrti roku 1596 dědí panství Jáchym Oldřich a ten Hlubokou pro velké dluhy prodává v roce 1598.

Třetí znak je španělského vojevůdce dona Baltazara de Marradase, který Hlubokou dostal v roce 1622 od císaře Ferdinanda II. za potlačení protihabsburského povstání. Po jeho smrti v roce 1638 dědí Hlubokou jeho synovec don Francesco hrabě ze Sallentu y Marradas a v roce 1656 ji přebírá syn předešlého don Bartolomeo Solero Marradas y Vique hrabě ze Sallentu. Ten se v Čechách nezdržuje a panství v roce 1661 prodává Schwarzenbergům.

Tyto erby byly opraveny v srpnu a září roku 2005. Bohužel u některých erbů zůstaly chybné popisy a vyobrazení i přes upozornění na nesprávnost popisu. Ve druhé lunetě obr. č. 2, první znak zleva má být místo Záviše a červené růže Vítek a zelená růže ve stříbrném poli, ve třetí lunetě obr. č. 3, první znak zleva místo Jana Jence z Janovic má být Jindřich Roubík z Hlavatec s polceným štítem v levé polovině šikmo a kosmo dělený. Zde vymalovaný znak je nepřesný. Na tyto chyby byl upozorněn Památkový ústav v Č. Budějovicích, který slíbil nápravu v podobě umístění tabulky se správnými údaji.

Zbývající dva znaky jsou ve skleněných vitrážích nad oběma vchody.

Znak Schwarzenbergů je nad hlavním vchodem. Panství Hluboká koupil od Marradase Jan Adolf I. ze Schwarzenbergu v roce 1661. A tento rod zůstává na Hluboké až do roku 1948.

Poslední znak, který zde můžeme vidět je bílá růže pánů z Landštejna a najdeme ho nad postranním vchodem. V roce 1317 dostává v zástavní držení hrad Hlubokou Vilém z Landštejna od krále Jana Lucemburského. Ze zástavního držení hrad vykupuje až král Karel IV. v roce 1356 po smrti Viléma z Landštejna.

Dalším mobiliárem kostela, o kterém je dobré se zmínit je pozdně gotická křtitelnice. Najdeme ji v předsíni bočního vchodu po levé straně u dveří. Křtitelnice je ze žuly ve tvaru kalicha o výšce 71 - 74 cm a průměru 90 cm. Po obvodě je devět štítů z nichž pět štítů je beze znaků a na čtyřech jsou znaky. Na prvním znaku je hvězda, na druhém pětিলistä růže, na třetím lilie a čtvrtý znak je nezřetelný. V jakém vztahu jsou tyto znaky na křtitelnici k Hosínu neznáme.. Ani se neví, kdy a jak se sem dostala, v žádných zápisech se o tom nepíše. Křtitelnice nemusela být původně zhotovena pro zdejší kostel.

Použitá literatura :

Jarolín Mařík – Paměti města Hluboké, 1923

Daniel Kovář, Pavel Koblasa – Město jménem Hluboká, 1997

Daniel Kovář, Pavel Koblasa – Panská sídla na českobudějovicku, 1998

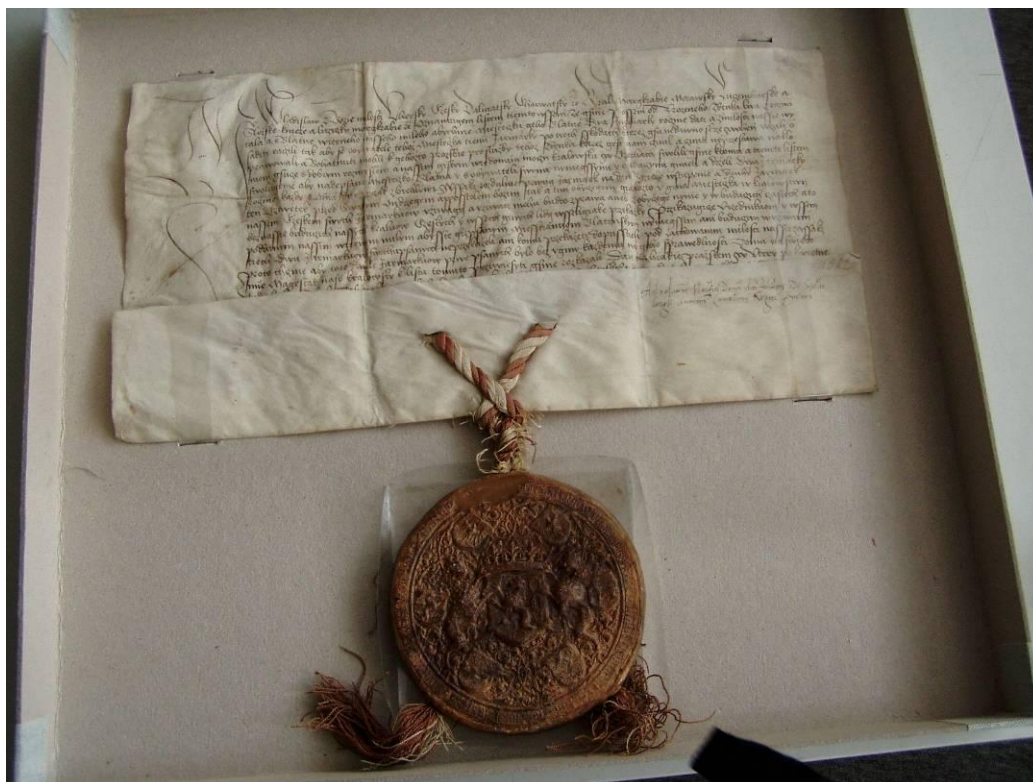
Vratislav Vaníček – Velké dějiny zemí Koruny české, 2002

Kolektiv – Umělecké památky Čech 1977

Další z pokladů, které jsme objevili při bádání v našich archivech se tentokráte týká pergamenu v přivěšenou pečetí českého krále Vladislava II., kterou jsem objevil při své návštěvě SOkA Strakonice. Pergamen z 22.3.1502 o rozměrech 39x20,5x7,5 cm je zde uložen pod signaturou AM Blatná, perg. I./2. k němu je přivěšena na žluto-bílé pletené šňůře majestátní oboustranná pečeť českého krále Vladislava II. otištěná do přírodního vosku.

Obsah listiny je následující:

„My Vladislav z Božie milosti Uherský Český Dalmatský král markrabě Moravský Lucemburské a Slezské kníže a Lužický markrabě. Oznamujem tímto listem všem že jsme prošeni od Urozeného Zdeňka z Rožmitála a z Blatné věrného našeho milého aby sme městečku jeho Blatné dva jarmarky ročně dáti a z milosti naše vysaditi ráčili tak aby se obyvatelé téhož městečka těmi jarmarky po těch škodách kteréž jsa nedávno skrze vohni vzali spravovati a Bohatosti mohli k jehož prosbě pro služby téhož Zdenka kteréž jest nám znal a znáti nepřestává nakloněni jsouce s dobrým rozmyslem a našim jistým vědomím moci královské v Čechách svolili jsme k tomu a tímto listem svolujeme aby nadepsané městečko Blatná i s obyvateli svými nynějšími i budoucími měli a drželi dva jarmarky ročně každý s osmi dny pořad zběhlými však rozdílně, první jarmark na den Božího vstoupení a druhý jarmark ten čtvrtek před svatým Ondřejem apoštolem božím tak tím obyčejem jakožto i jiná městečka v království našem českém svých jarmaru užívají a užívati mohou buďto z práva nebo z obyčeje nyní i v budoucích časech a to bez naše budoucích našich králův Českých i všech jiných lidí všelijaké překážky prikazující úředníkům i všem poddaným našim věrným milím aby ste již psaným měšťanům Blatenským nynějším i budoucím v užívání těch dvou jarmarků svrchupsaných nepřekáželi ani komu překážeti dopouštěli pod zachováním milosti naší však proto chceme aby toto dané jarmarků prve psaných bylo bez újmy každému na jeho spravedlností. Tomu na svědomí majestát náš královský k listu tomuto přivěsiti jsme rozkázali. Dán na hradě pražském v úterý po květné neděli roku 1502“.

Pečeť – rubová strana

Pečeť – lící část

Klub přátel Českých Budějovic (dále jen KP ČB) pořádá pro své členy besedy a setkání členů. Tyto besedy a setkání se uskutečňují vždy v klubovně KP ČB v Domě umění na náměstí Přemysla Otakara II. č.38 (vpravo od vchodu do „Galerie Dvořák“ vstup pasáží k antikvariátu a dále po schodech či výtahem do 4.patru). Konkrétní upřesnění témat setkání, případně i ostatní informace o činnosti KP ČB je možno se dozvědět na e-mailové adrese: musilv@iol.cz, případně mlcoch@cb.gin.cz a také na telefonním čísle 606 809 254.

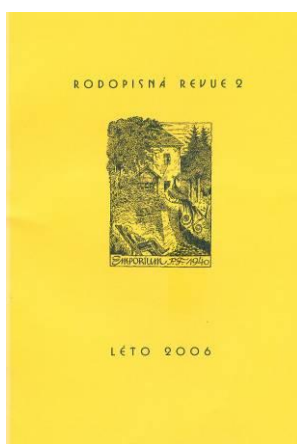
V rámci **Klubu přátel Českých Budějovic** pracuje již od roku 2003 samostatná **Sekce heraldiky a genealogie**, která se schází každou druhou sobotu v měsíci (mimo července a srpna) v klubovně Klubu přátel Č.B. v 9.00 hodin dopoledne. Členové této sekce zvou všechny zájemce o historii a pomocné vědy historické k návštěvě svých pravidelných schůzek. Informace o činnosti sekce podává její vedoucí, Ing.Daněk na tel. 737 438 029, nebo na e-mailové adrese: danek@zoo-ohrada.cz . Ve druhém pololetí roku 2005 jsou na schůzky plánována následující témata:

- 9.9. – „Kaplický misál, jeho osudy a restaurování“ – přednáší Mgr. Stejskalová, Mgr.Vnouček
 - 14.10. – „Polyxena z Pernštejna a její syn ve světle vzájemné korespondence“ – přednáší Mgr. Vondra
 - 11.11 – „Historie pivovarnictví v Českých Budějovicích“ přednáší JUDr. Hajn
 - 9.12. – „Archeologické nálezy z Českých Budějovic a okolí“ přednáší Mgr. Chvojka
- Kromě těchto pravidelných setkání **pořádá sekce také zájezdy tematicky zaměřené na kulturní památky České republiky**. Nejbližší takový tematicky zaměřený zájezd se koná v neděli 17. září, tentokrát do oblasti západních Čech – Volfštejn, Gutštejn, Krasíkov, Konstantinovi Lázně. Na každém z navštívených objektů je zajištěn odborný výklad z historie objektu a jejích stavebních úpravách. Závažné objednávky přijímá vedoucí zájezdu p. Miroslav Milec buď osobně na adrese Skuherského 35, České Budějovice nebo na setkáních Sekce HaG KP ČB, případně na tel. č. 721 569 770.

Historický klub při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích má dlouholetou tradici. Byl založen v roce 1959 a po celou dobu své činnosti podporuje činnost zájemců o historii, zejména o historii regionální. Jeho členem se může stát každý kdo vyplní přihlášku a zaplatí členský poplatek ve výši 50,-- Kč. Pro své členy pořádá klub přednášky, které se konají každé druhé pondělí v měsíci od 16.45 hodin v budově Jihočeského muzea. Informace lze získat na webové adrese www.muzeumcb.cz/hk/klub.htm nebo u PhDr. Chvojky, místopředsedy Historického klubu na tel.č. 387 929 318. Na druhé pololetí jsou plánována tato témata přednášek:

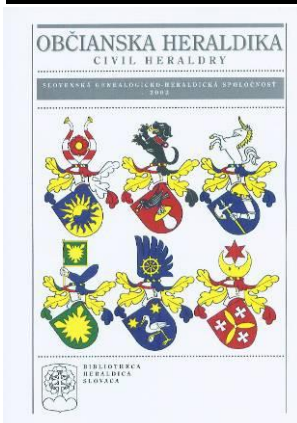
- 11.září aktualita – 700 let od vyvraždění Přemyslovců – PhDr. Chvojka
 přednáška – Jihočeši v bitvě u Custozy r. 1866 – PhDr. Fürbach
- 9. října aktualita – Příchod Jezuitů na naše území – PhDr. Chvojka
 přednáška – Z historie jihočeského lékařství – MUDr. Hlach
- 13. listopadu aktualita – Karel Hynek Mácha – Mgr. Volná
 přednáška – Jižní Čechy v 19.století – PhDr. Chvojka
- 11. prosince Vánoční zamyšlení

Z plánu pořádaných zájezdů za historickými, ale i přírodními zajímavostmi na rok 2006, které pořádá Historický klub, a který je vyvěšen na nástěnce před budovou Jihočeského muzea, Vás mohu pozvat např. 9. září na Písecko IV. , 23. září na Blaník a Mladou Vožici , nebo 7. října na Trhosvinensko (Trhové Sviny, Svatá Trojice, Nové Hradky rezidence, Cuknštejn, Horní Stropnice, Dobrá Voda, Žumberk, Borovany).

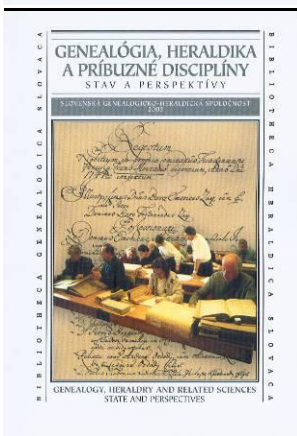
Rodopisná Revue 2 – Léto 2006 – vydává Historicko-vlastivědný spolek v Českých Budějovicích, sestavil Miloslav Trnka, vychází 4x ročně

Z obsahu: M. Trnka – Artur Brožek (1882-1934), J. Ant. Mager – Mistr Jindřich Boška a jeho rod, P. Koblasa – První sčítání lidu na Jindřichohradecku, A. Nikendey – Malé biografie z loveckého zámku Ohrada (Ing.Bohuslav Švarc, Karel Hönig), F. Teplý – Začátky rodopisu u nás, A. Sassmann – Lékař, astronomové a rytíři z rodu Oppolzerů, K. Liška – Symboly obce Bernartice v kresbách z roku 1970, A. Nikendey – Zapomenutý jihočeský umělec Jan Pták (1808-1860), 12.heraldický dopis Josefa Milde (srpen 1944) a další.

Občianska heraldika – Civil Heraldry – Slovenská genealogicko-heraldická spoločnosť, Martin 2002

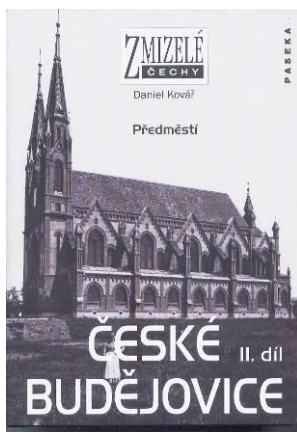
Jedná se o sborník příspěvků z kolokvia „Občianska heraldika na Slovensku“, které uspořádala Slovenská genealogicko-heraldická spoločnosť ve spolupráci s Heraldickým kolégiom a Trenčanským múzeom v Trenčíně dne 9.září 2000. obsahem je celkem 10 příspěvků zabývajících se občanskými, měšťanskými erby, jejich výtvarnou specifikací a vztahem mezi šlechtickými znaky a občanskou heraldikou. jeden z článků je zajímavým přehledem o tom, jak je organizována registrace rodinných znaků na Slovensku – „Heraldický register Slovenskej Republiky a rodinné erby“.

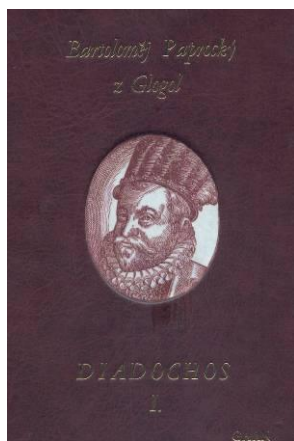
Genealógia, heraldika a príbuzné disciplíny, stav a perspektívy - Slovenská genealogicko-heraldická spoločnosť, Martin 2003

Další ze sborníků příspěvků mezinárodní konference konané v Martine v září 2001, jejíž náplní bylo zhodnocení činnosti konané na poli genealogie, heraldiky a příbuzných disciplín ve státech střední Evropy. Náplní jsou příspěvky přednášejících ze Slovenské republiky, České republiky, ale i po jednom příspěvku z Maďarska, Polska a Rakouska. Zabývají se zhodnocením činnosti na poli pomocných věd historických a jejich výukou na vysokých školách v Bratislavě, Praze, Ústí nad Labem a Hradci Králové a také zhodnocením práce Podvýboru pro heraldiku a vexilologii PČR. Obě publikace lze objednat na www.genealogy-heraldry.sk.

České Budějovice II.díl, Předměstí – Daniel Kovář, Paseka Praha a Litomyšl 2006

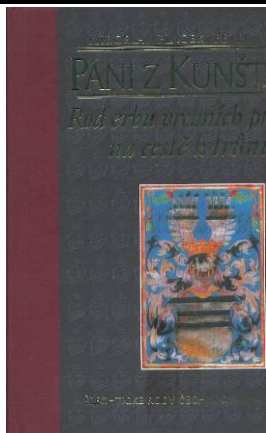

Druhý díl z edice „Zmizelé Čechy“ která se zabývá tím, jak se změnila jednotlivá místa naší jihočeské metropole za dobu od vynálezu fotografie. Zatím co v prvním díle jste se mohli procházet po zmizelých zákoutích vnitřního města, tento díl je orientován na stejně poznamenaná zákoutí českobudějovických okrajových čtvrtí. Kniha je kromě slovního popisu doplněna několika desítkami starých fotografií, která znázorňují, jak vypadala budějovická předměstí v dobách dávno minulých. Pamětníku nutí k zamyšlení a ke vzpomínce na klidnější staré časy.

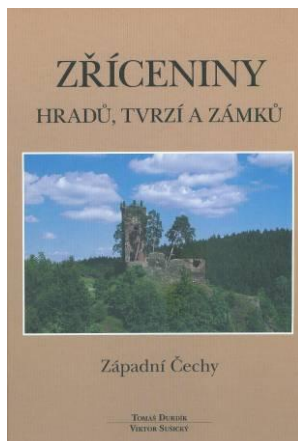
Diadochos I. – II. – III. – Bartoloměj Paprocký z Glogol, Nakladatelství GARN, Brno 2005

Po dlouhé odmlce byl konečně vydána i třetí kniha tohoto středověkého badatele, která všem genealogům a heraldikům dosud velice chyběla. Jedná se o fotoreprint původního vydání tohoto spisu, který byl původně vydán v Praze v roce 1602. původně celistvý svazek byl kvůli své obsažnosti rozdělen do tří částí, z nichž první část obsahuje část zabývající se panovnickými rody království Českého, druhý díl obsahuje církevní hodnostáře a třetí díl, pro heraldiky asi nejzajímavější obsahuje panské a vladyské rody království českého. Kniha je možno objednat na webových stránkách nakladatelství GARN.

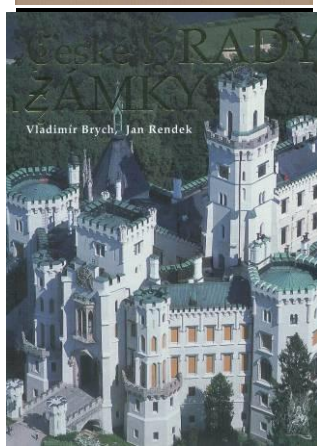
Páni z Kunštátu – Rod erbu vrchních pruhů na cestě k trůnu – Miroslav Plaček, Peter Futák, Edice Šlechtické rody Čech, Moravy a Slezska, svazek 5, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2006

Tato kniha se zabývá starobylym moravským rodem, jejichž sídlem byla nejenom Morava, např. Kunštát, Loučky, Bouzov, Lysice, Zbraslav, Obřany u Brna, Hodonín, Moravská Třebová, Horní Kounice a některá další místa. Shodou okolností jediná větev rodu, která nesídlila na Moravě, ale přestěhovala se do středních Čech, konkrétně do Poděbrad se zapsala do dějin nejvýrazněji – jejím příslušníkem byl Jiří z Poděbrad a Kunštátu, jenž byl zvolen Českým králem.

Zříceniny hradů, tvrzí a zámků – Západní Čechy – Tomáš Durdík, Viktor Sušický, Agentura Pankrác s.r.o., Praha 2005

Další kniha z edice „Zříceniny“, jejíž předcházející díly se zabývali Středními a Jižními Čechami. V tomto díle jsou obsaženy všechny nejdůležitější zříceniny Plzeňského a Karlovarského kraje, jejichž přehledná mapa je otištěna na předsádce knihy. Uvnitř jsou objekty řazeny abecedně a kromě popisů jejich historie a stavebních úprava je kniha v každé kapitole doplněna jednak přehlednými nákresy a také množstvím krásných fotografií, dokladujících jejich vzhled v době psaní knihy.

České Hradby a Zámky – Vladimír Brych, Jan Rendek, Ottovo nakladatelství s.r.o., Praha 2006

Výpravná publikace obsahující na 170 památkově chráněných objektů ze všech krajů České republiky. Obsahuje kromě historického a stavebního popisu jednotlivých objektů mnoho krásných fotografií objektů i jejich interiérů, dobových ilustrací a znaky majitelů nakreslené Milanem Myslivečkem. Kromě toho je obsahem knihy rovněž poměrně dobře zpracovaný výkladový slovník, obsah použité literatury, jmenný rejstřík architektů, stavitelů, umělců a řemeslníků a také přehledná mapka v knize uváděných objektů. Kniha o 852 stranách je vytištěna na křídovém papíře.

V dnešní galerii si představíme šlechtické rody z naší historie – tentokrát rody, které používali ve svém erbu další ze základních dělení štítu – kosmo dělený štít. Toto dělení vzniká rozdělením štítu z heraldicky pravého horního rohu štítu vlevo dolů. Toto dělení nemusí být provedeno rovnou čarou, ale například i čarou ve tvaru stínek cimbuří, nebo čarami ve tvaru plamenů, jak je vidět u vybraných rodů.

Prvním dnes představovaných rodů jsou **Smiřičtí ze Smiřic**. Jedná se o starý český rod původem ze Smiřic u Hradce Králové, kde jsou jeho příslušníci zaznamenáni již na počátku 15.století. Jan Smiřický ze Smiřic byl hejtmanem po boku pražanů, ale včas přešel na stranu krále Zikmunda a zajistil tak rodu ponechání uchvácených duchovenských statků. Stal se hejtmanem na Boleslavsku a Litoměřicku a získal ve východních Čechách rozsáhlý majetek, např. Bezděz, Housku, Helfenburk, Roudnici a Jestřebí. Nejprve podporoval Jiříka z Poděbrad, ale později se přidal k opozici a nakonec byl v Praze v roce 1453 popraven. Rod byl koncem 15.století povýšen do panského stavu a rozdělil se do několika rodových větví. V průběhu 16.století rod dobrým hospodařením vytvořil rozsáhlý komplex panství. Albrecht Jan studoval na kalvínské univerzitě v Heidelbergu, cestoval po Evropě a po návratu do Čech přikoupil ještě Malou Skálu, Dymokury a Turnov. Stal se jedním z vůdců protihabsburské opozice, dokonce se uvažovalo o jeho zvolení českým králem, ale náhle v roce 1618 zemřel.

Druhým rodem, který dnes představují jsou páni **ze Škvorce**. Jednalo se o jednu z větví bohatého pražského patricijského rodu Olbramoviců, jehož erb byl rozdělen tzv. plamenným řezem. Podobu plamenů získalo erbovní znamení koncem 14.století. Rod získal mnoho statků v okolí Prahy a jeden z jeho příslušníků – Olbram ze Škvorce byl dokonce v letech 1396 – 1402 pražským arcibiskupem. Rod vlastnil mimo Škvorce, podle kterého se psal také Radešín a Přišimasy.

Třetím rodem dnes představovaným jsou **Horečtí z Horek**. Jedná se o starý moravský rytířský rod, jehož příslušníci jsou připomínáni v okolí Olomouce již v polovině 14.století. Rod mimo jiné vlastnil od roku 1611 i hrad Cimburk u Kyjova, který ve druhé polovině 17.století za dob tureckého nebezpečí opevňoval novými baštami. Příslušníci tohoto rodu snad ještě žijí v Maďarsku, kde jsou jeho příslušníci připomínáni v 19. a 20.století.

Posledním dnes připomínaným rodem jsou **Krajířové z Krajku**. Tento původem kraňský rod se do Čech dostal s jejich příslušníkem Konrádem, který jako dvořan Václava IV. zastával úřad nejvyššího hofmistra v letech 1380 – 1385. V roce 1381 získal hrad Landštejn a panství Bystřici (Nová Bystřice). Podle pověsti také v královských službách zemřel, protože prý jej pokousal králův pes. V dobách husitských se Lipolt Krajíř urputně bránil na svém panství husitským vojskům, ale v pozdějším období se rod rozdělil na dvě větve, jihočeská větev zůstala věrna katolíkům a vlastnila kromě Landštejna a Bystřice také Dačice a Bílkov, Volf Krajíř byl dokonce hejtmanem bechyňského kraje a později i kancléřem a nejvyšším purkrabím krále Ferdinanda II. Druhá větev se přiklonila k jednotě bratrské a její příslušníci patřili k jejich horlivým zastáncům. Arnošt Krajíř byl dokonce jedním z jejich vůdců. Tato větev rodu sídlila na boleslavsku a Mladá Boleslav byla v té době jedním z centrem jednoty bratrské. Kromě Mladé Boleslavi vlastnila tato větev také Brandýs, Hrubý Rohozec a Michalovice. Po potlačení stavovského odboje v roce 1547 tato větev rodu přišla o velkou část svého majetku.

Doporučená literatura:

Jan Halada	Lexikon české šlechty, Akropolis, Praha 1999
J.Janáček, J.Louda	České erby, Albatros, Praha 1998
Milan Mysliveček	Erbovník I. + II. , Horizont, Praha 1990

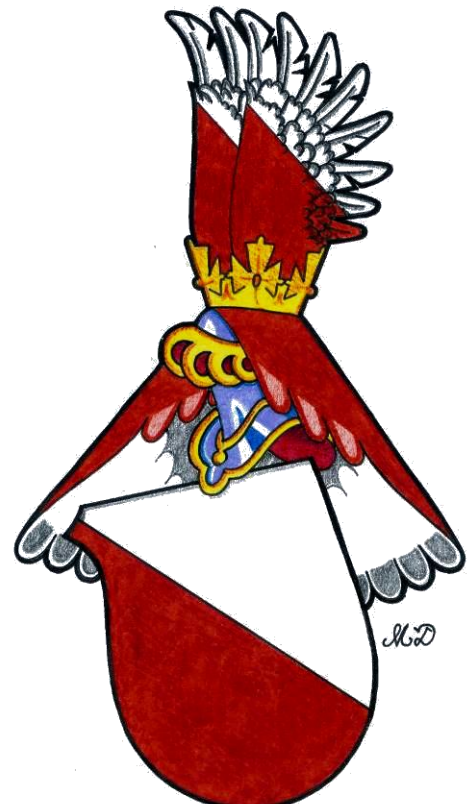
Smiřičtí ze Smiřic

ze Škvorce

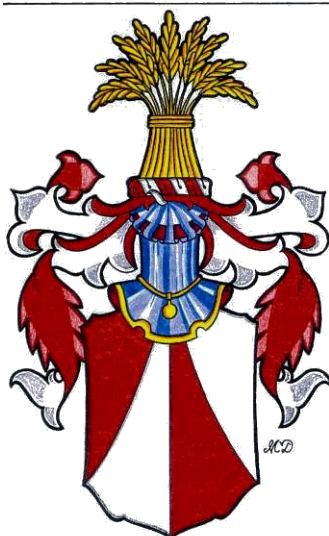
Horečtí z Horek

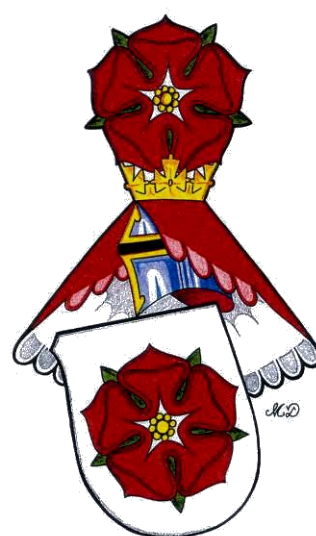
Krajiřové z Krajku

Diviš z Dobronic

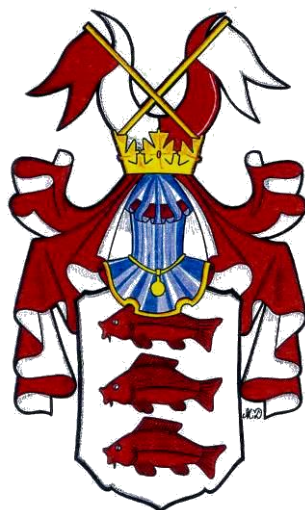
Hozlauerové z Hozlau

Oldřich z Rožmberka

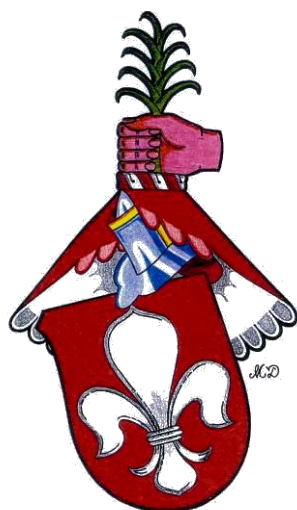
Markéta z Racínštejna

Oldřich Bechyně z Lažan

Pruger z Greinburgu

Rynárt od Dubu

Václav Tučap z Tučap

Karel kníže z Paarů